National Library of Canada
Collection Development Branch.
395 Wellington Str. Order sect
Ottawa, Ontario K1A 0N4

National Library
Bibliothèque Nationale
NEWSPAPER DIVISION

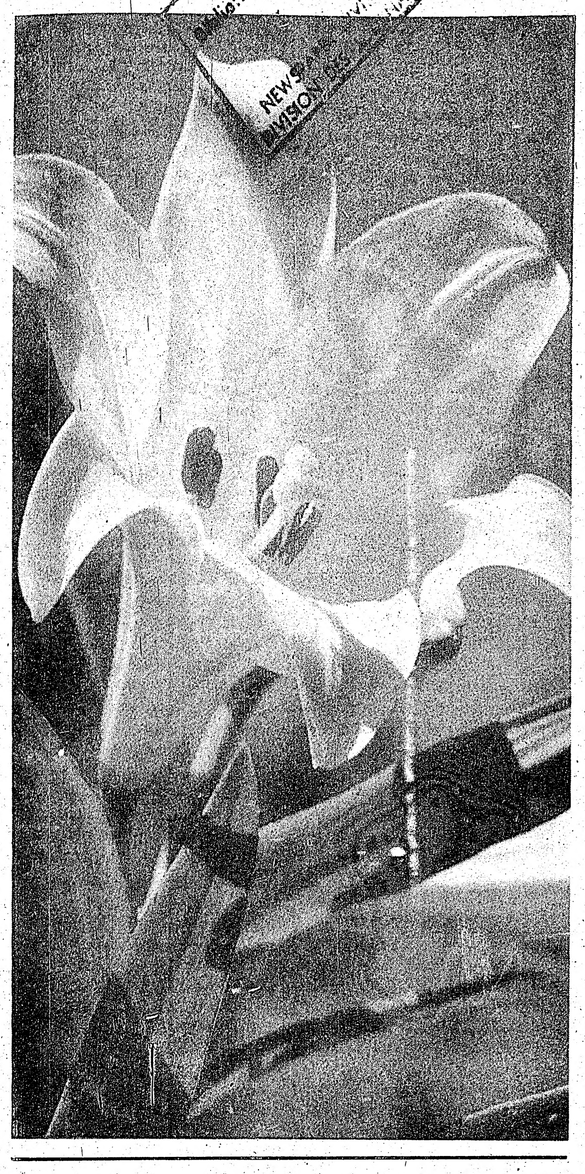

Meie Elu

EESTLASTE AJALEHT PAGULUSES

Second Class Mail Registration No. 1354.

Nr. 16 (1781) 1984 | NELJAPÄEVAL 19. APRILLIL — THURSDAY, APRIL 19 | XXXV aastakäik

Keelati emaga kõnelda eesti keelt

Mart Niklus alustas näljastreiki

STOKHOLM — Eesti Vangistatud Vabadusvõitlejate Abistamiskeskusele on teatatud, et Mart Niklus alustas Tshistopoli vanglas 27. märtsil näljastreiki peale seda, kui temalt nõuti emaga kohtumisel kõnelemist vene keeles.

Elfriede Niklus, Mart Nikluse 75-aastane haige ema sooritas arsti hoiatusest hoolimata Tartust 1.500 km pikkuse teekonna Tatari autonoomses vabariigis asuvasse Tshistopoli linna lootuses, et tal õnnestub sealsesse vanglasse erirezhiimile mõistetud poega kohata. Saabunud esmaspäeval, 26. märtsil koos saatjaga Tshistopoli, pöördus Elfriede Niklus vangla juhtkonna poole külastusloa saamiseks. Mitmetunnise ootamise järele saadi vangla ülema abi kapten Lvovi jutule, kes peale telefonilist nõupidamist arvatavasti nõukogude kinnipidamiskohtade peavalitsusega Moskvas, andis erandloa kahetunniliseks kokkusaamiseks tingimusel, et ema ja poja vaheline kõnelus toimub vene keeles. Kuna Mart Nikluse ema ei valda küllaldaselt vene keelt, siis nõustus vangla ülema abi sellega, et Elfriede Nikluse eestlasest saatja täidab tõlgi ülesandeid, ja et ema poolt mõeldud küsimused esitatakse kontrolli võimaldamiseks kirjalikult vene keeles.

Sisenenud klaasvaheseinaga eraldatud kokkusaamise ruumi jäädi Mart Niklust ootama. Kuid poja asemel tuli teade, et ta loobub vene keele kasutamise tingimusel emaga kokkusaamisest. Alles peale seda, kui ema oli pojale saatnud kongi tungiva kirjaliku palve, Ilmus Mart Niklus kahe valvuri saatel külastusruumi, kus emal õnnestus kolmeaastase vaheaja järel poega näha ja teda isegi kaelustada.

ELFRIEDE NIKLUS

MART NIKLUS

ALUSTAS NÄLJASTREIKI

Mart Niklus tervitas ema ja viimase saatjat eesti keeles, teatades, et ta keeldub emaga vene keelt kasutamast. Seepeale nõudsid valvurid vene keeles kõnelemist ja häärasid Mart Niklusest kinni, kes jõudis enne vägivaldset äralohistamist veel teatada, et ta alustab järgmisel päeval (s.t. 27. märtsil) näljastreiki, mis kestab seni, kuni tal lubatakse emaga kokkusaamisel kasutada eesti keelt. Ta ei lõpeta näljastreiki ka siis, kui tema ähvardab Jüri Kuke saatus. Ema ja saatja kuulsid veel, kui Mart Niklus juba vangla korridori jõudnult karjatas: „Nad peksavad mind!".

Ette mitte ohustada haige poja elu ja katkestada ta näljastreik, pöördus Elfriede Niklus 29. märtsil Moskvas nõukogude Kinnipidamiskohtade Peavalitsuse poole palvega, et tal lubatakse pojaga kohtuda Tartu linnas, kus kokkusaamisel on võimalik kasutada eesti keelt.

Elfriede Niklus iseloomustas viieminutilise kohtumise järele poja välimust järgmiselt: kaelustamisel tundsin alati suletud, väga halva ventilatsiooniga kambri kopitanud lõhna. Pojal oli näos näljapaistetus. Ta olid seljas räbalad vangiriided, pükstes olevatest aukudest paistis paljas ihu. Temast olid järel ainult paljad kondid.

JUHTIV VABADUSVÕITLEJA

Mart Niklus on sündinud 22. septembril 1934 Tartus, kus lõpetas 1957 areteeriti esimest korda 1958 ja mõisülikooli bioloog-zooloogina. Teda teti sotsiaalseid väärnähteid kujutavate fotode läände saatmise eest 10-a. sunnitööle ja 3-a. sundasumisele. Vabanes 1966. Peale mitmeid lühiajalisi vahistamisi areteeriti uuesti 29. aprillil 1980 ja mõisteti 6. jaanuaril 1981 „nõukogudevastase agitatsiooni ja propaganda" eest 10-a. sunnitööle ja 5-a. sundasumisele. Viidi Uurali jalal asuvasse Kutshino orjatöölaagrisse, kus teda juulis 1983 karistati „süstemaatilise rezhiimi rikkumise" eest 3-a. vangla erirezhiimile mõistmisega. Asub alates 20. juulist 1983 Tshistopoli vanglas.

Mart Niklus on juhtiva vabadusvõitlejana alla kirjutanud Balti apellile ning reale teistele avaldustele, millistes protesteeritakse N. Liidu poolt teostatava rahvaste enesemääramise õiguse ja inimõiguste rikkumise vastu. Ta on arendanud Eesti, Läti ja Leedu vabadusvõitlejate koostööd. Kutshino laagris viibides teatas Mart Niklus koos Leedu vabadusvõitleja Viktoras Petkusega, et ned on otsustanud liituda Ukraina Helsingi-grupida. N.Liidu Poliitvangide Päeval, 30. oktoobril 1983 teostas Mart Niklus koos 12 ukraina ja teistesse rahvustesse kuuluvate poliitvangidega Tshistopoli vanglas näljastreigi protestiks halvenenud kinnipidamise tingimuste, halbade toitlusolude ja peksmise vastu.

□

Kaaseestlased! Aidakem Mart Niklust päästa elu ohustavast näljastreigist. Toetagem ta ema taotlust kohtumise lubamiseks Tartus Eesti NSV siseministrile Marko Tibarile Tallinnasse telefonil nr 663611 helistamisega või vastava taotluse saatmisega aadressil: Pikk 61, 200001 Tallinn, Eesti NSV. Nõudkem Mart Nikluse vabastamist tasuta saadavate postkaartide Moskva ja Tallinna punavõimureile lähetamisega. Saatke talle tervitusi, kasutades tasuta saadavaid vangla aadressiga trükitud kirjaümbrikuid või lähetades tervitused järgmisel aadressil: USSR, 422950 Tatarskaya ASSR, G. Chistopol, Uchrezhdenie UE-148/st-4, NIKLUS, Mart. Eesti Vangistatud Vabadusvõitlejate Abistamiskeskus, Box 34018, S-100 26 Stockholm, Sverige. Postzhiiro nr 500104-5.

RÕÕMSAID ÜLES-TÕUSMISPÜHI soovib „MEIE ELU" toimetus ja talitus

NÄDALA KROONIKA

WASHINGTON — Argentiinal on riigivõlga 43 miljardit dollarit. Riigil puudub raha võlaprotsentide maksmiseks. Et riiki päästa, on mitmed Lõuna-Ameerika riigid ja USA otsustanud laenata Argentiinale veel 500 miljonit dollarit riigivõla protsentide maksmiseks. Argentiinal enesel oli selleks otstarbeks ainult $100 miljonit.

UPSALA — Rootsi seismograafilise instituudi teate kohaselt venelased katsetasid maa all tuumapommi Kazahstanis. See oli venelastel juba kolmas tuumapommi katsestamine sellel aastal. Mööduvad aastal registreeriti Rootsis 40 maa-aluse tuumapommi katsetust, kõik N. Liidus.

QUEBEC CITY — Peaminister P.E. Trudeau veenis prantsuse päritoluga kanadalasi, et „prantsuse jõud" on püsiv Kanadas ja varem või hiljem kogu Kanada peab muutuma ametlikult kaksikkeelseks. Peaminister on viimastel nädalatel oma poliitilisi mõtteavaldusi tihendanud ja hakanud enesele uut populaarsust üles ehitama. On avaldatud arvamist, et juhul, kui uueks liberaalide partei liidriks ei valita meest, keda Trudeau sooviks sellel kohal näha, siis tema ise oma kohalt tagasi ei astu ja läheb vastu järgmistele valimistele parteiliidrina ja võidab Mulroney.

OTTAWA — Peaminsiter P. E. Trudeau seletas parlamendis, et Kanada põhirahvastel on õigus nõuda omavalitsust ja see õigus tuleb neile kindlustada Põhiseaduse vastava muudatuse kaudu. Põhiseadust on võimalik muuta, kui selleks annavad nõusoleku 7 provintsi, kokku rohkem kui 50% Kanada elanikkonnast.

VANCOUVER — Lääne-Kanadas kujuneb populaarsemaks liberaalide partei liidri kandidaadiks Jean Chretien. Tema kõnekoosolekutele on tulnud kuulajaid 2 kuni 3 korda

(Järg lhk. 3)

Hommik koidab

Kui hingamispäev oli möödunud ja hakkas koitma nädala esimese päeva hommikul . . .

Matt. 28,1.

Meenub kuskil nähtud maal — Jeesus pimeduse valduses ristipuul. Ent taevataustal on kiirgamas koidukuma. Uus päev on saabumas.

Suur-reede ja ülestõusmispüha ulatavad üksteisele käe ja kuulutavad võidukast Elust, keda surm ei suutnud oma kammitsas pidada.

Me võime analoogiat leida ka looduses. Talvekülma ja tuiskudega võitlev kevade on selle peegelpildiks. Taevased väed sulatavad elutu lumekatte — ja päikene oma hella soojusega meelitab puud punglema ja lilled õitsema. Kuid me ei pühitse üksnes mingit tärkava looduse kevadpüha, vaid eelkõige Elu Issanda vaimset võitu surma ja saatana võimutsemise üle. Kristlane mõistab elu sügavamalt — elu, mis embab kogu kosmost. Elu, mis ilmneb Jumala tarkuses — ent veelgi enam, Tema lunastavas armastuses, mille ilmutajaks on Jumala Poeg Jeesus Kristus.

Läbi aegade kordub ristidraama. Pimeduse jõugud on vallutanud Kolgata künka. Pimedus on sügav ja sünge. Issanda jüngridki on heidutatud. Parim parimatest, enesekindel Peetrus salgas oma Õpetaja kolmel puhul ja Juudas reetis Ta tühiste seeklite eest.

Kui ärme oleme hirmutatud olukorra sünguses. Püüame ka surmavarju valdkonnas näha elustavat koidusära. Sammudes koos koiduga Jeesuse hauale, me avastame ka tänapäeval avatud haua ja eluvalguse kiirguse manala, varjude vallast. Taevast saabub abiväge. Issanda ingel, Jumala saadik, veeretab päratu vägivalla kivi kääpa avalt ja istub võidukalt sellele. Hirmuvalitsusel ja valel pole püsivat jäksu armastust ja tõde hoida surmakütkes. Hauast helgib eluvalgus ja kostab ingli kuulutus: „Ärge kartke! Te otsite Jeesust, kes on risti löödud. Teda ei ole siin, sest Ta on üles tõusnud, nõnda kui Ta ütles."

Kristuse usus on elu tsentraalne. Universumi südames pulbitseb Elu. Me austame Elu Jumalat ja Elu Õnnistegijat. Elu ei ole ainult maine, vaid eelkõige vaimne. Meie ihus pesitseb suremata hing, mis pärineb Jumalalt ja on suunatud Jumala poole. „Nõnda saab põrm jälle mulda, nagu ta on olnud, ja vaim läheb Jumala juurde, kes tema on andnud."

Ülestõusnud Elu Issanda rõõmusõnumile tuginedes me saavutame sisuka elu — Jumalat austades ja kaasinimesi teenides. Ka risti kandes ja kriisiaegadel võivad tumeneda puhtetähed, ent usus kogutakse end jälle ja ületatakse probleemide kuristikud.

Jeesuse Kristusega võideti vana ning loodi uus ajastu, mil loojus käsuõpetuslik rangus ja koitis elavasse südamesse kirjutatud armuõpetus. Me oleme vabad ka siis, kui saatanlik režiim meid rõhub. Veendunud usklikku ei suuda ajusid pesev propaganda võrgutada. Koos Elu Issandaga seistakse ja võidetakse.

Armastus juhtis mõningad naised Issanda hauale. Koidukiired kuulutasid uut hommikut ja uut elu, mis ületat kalmu. Elu, mis siinpoolsuses muudab risti õnnistuseks ja surma läveks igaviku õndusse — kus pole enam ööd ja kus Jumal ise on lahkunuile valguseks.

Keegi kuulus luuletaja oli valinud Šveitsi mägestiku karjase onni oma loomingu paigaks. Usutlev ajakirjanik küsis — kuidas teie geenius mahub sellesse kitsasse hütti — kas teie luule muusa tiivad pole sellises ümbruses kärbitud?

Luuletaja avas onni akna ja vaata — oivaline vaade tervitas neid. „Kahjuks ei saa ma teile hetkel näidata kaunimat — koitu, võrratut kunstnikku. Temale võlgnen ma oma inspiratsiooni. Tulge tagasi homme varahommikul, siis kogete ise, et ma ei liialda." Enamikus magatakse maha elu kaunimad perioodid.

Elu Issand püüab meid aktiviseerida, et me tajuksime — hommik koidab! — ja kuuluksime hoogsalt nende perre, kes esimesel nädala päeval, mida me pühitseme pühapäevana, veendunult tunnetaksime Elu võitu saatana vägede üle — olles seega koidu lapsed, kelle päralt on maine õnn ja taevane õndsus.

PRAOST OSKAR PUHM

Vene laevastik näitas jõudu maailmameredel

Äsja lõppenud Põhja-Atlandi riikide suurele meremanöövrile, kus selgitati laevastiku võitluse tõhusust, eriti lennukite ja allveelaevade rünnakute vastu, järgnes Nõukogude laevastikkude tulek maailmameredele. Ajutiselt nad valitsesid mereteid, nagu tegid seda varem inglased paarisaja aasta jooksul.

Jõulisemalt Nõukogude laevastikud valitsesid Põhja-Atlandi ookeani, kus kohtusid vene Põhja- ja Baltimere laevastikud. Nendega ühines Kuuba saare piirkonnas viibinud 16,500 tonnine lennukitekandja „Leningrad". Nõukogude laevastikud Vahemeres, India ookeanis ja Lõuna-Hiina meres hakkasid avaldama erilist aktiivsust. Nähtavasti Moskval oli kontrollimisel mitme mere laevastiku ko-ordineeritud juhtimine globaalses ulatuses.

Raskuspunktiks selles globaalses meremanöövris kujunes Põhja- ja Baltimere laevastiku võitlus lennuväe rünnakute ja allveelaevade kallaletungide vastu Põhja-Atlandil. Kasutamata jäi dessantüksuste saatmine maale, nende varustamine ja toetamine laevastiku poolt, nagu oli NATO riikide meremanöövrite kavas, kus 12,000-meheline dessantüksus maabus Põhja-Norra rannas ja vallutas teatud maa-ala mereväe ja lennuväe toetusel. Nõukogude meremanööver oli puht kaitse iseloomuga.

Nõukogude meremanööver Põhja-Atlandil teostus ruumis, mis on NATO riikide eriliseks huvialaks kui NATO riike ühendav põhjapoolne ühendustee. Nõukogude laevastiku liikumist jälgiti rannavalvepostide, lennukite ja allveelaevade poolt. Nõukogude kindralstaap oli sellest tõenäoliselt täiesti teadlik ja tema üheks eesmärgiks võis olla koguda andmeid, kui varakult ja kui täpsalt NATO luure suutis avastada ja jälgida Nõukogude laevastiku liikumist ja tegevust.

Mereväe manööver algas 28. märtsil Põhjamere laevastiku ilmumisega Norra põhjapoolse ranniku piirkonda nähtava ülesandega hoida „vaenlane" eemal Nõukogude põhjapoolsest rannikust. Laevastik liikus edasi lõuna poole piki Norra rannikut, kuni ühines Baltimore laevastikuga, mis meremanöövrist osa võtma tuli.

Keskseks üksuseks selles ühendatud laevastikus oli ülimoodne, aatomjõul liikuv 22,000-tonnine lahingristleja „Kirov". Kokku võttis osa meremaanöövrist 100 sõjalaeva, samapalju abilaevu, 20 aatom-allveelaeva ja hulk võitlus- ja luurelennukeid abilaevadelt.

Inglise mereluure arvates oli selle manöövri eesmärgiks selgitada, kui tõhusalt nõukogude laevastik suudab tõkestada vaenlase lähenemist Kola poolsaarele ja Murmanski merebaasile. Samal ajal kaitstes end vaenlase allveelaevade ja lennukite rünnakute vastu. Mereväemanöövrid lõppesid 5 -ndal aprillil ja laevastikud hakkasid liikuma tagasi oma baasidesse.

Milliseid õpiseid see Nõukogude suurim meremanööver andis, pole Läänes teada. NATO riikide meremanööver teostati avalikult ja sellest teatati ette mitu nädalat. Nõukogude meremanöövrist ette ei teatatud. Kas juhuslikult või ettekavatsetult, see manööver tõi Nõukogude laevastikud maailmameredele NATO 35-aastapäeva puhul, demonstreerimaks Nõukogude võimu ja hoiatamaks NATO riike, et Nõukogude riigikaitse nii maal kui merel on esmaklassiline ning küllalt tugev.

A.N.

„Meie Elu" toimetus ja talitus on suletud Suurel-Reedel, 20. apr. ja laupäeval, 21. apr.

T. E. AIANDUSKLUBI

neljapäeval, 26. aprillil 1984
kell 7.30 õ. Eesti Majas

LOENG

Pr f. dr. JAAN TERASMÄE

„ALASKA MAASTIK JA TAIMESTIK"

Kõik teretulnud!

„MEIE ELU" — „OUR LIFE" — Estonian Weekly
Published by Estonian Publishing Co. Toronto Ltd., Estonian House, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada, M4K 2R6
Tel. 466-0951

Toimetajad: H. Rebane ja S. Veidenbaum. Toimetaja New Yorgis B. Parming, 473 Luhmann Dr., New Milford, N.J., USA. Tel. (201) 262-0773.

„Meie Elu" väljaandjaks on Eesti Kirjastus Kanadas. Asut. A. Weileri algatusel 1950.

„Meie Elu" toimetus ja talitus Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6 Canada — Tel. 466-0951

Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine igal tööp. kl. 9 hm.—5 p.l., esmasp. ja neljap. kl. 9 hm.—8 õ., laup. kl. 9 hm.—1 p.l.

„MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas 1 a. $40.00, 6 k. $22.00, 3 k. $15.50. USA-sse — 1 a. $44.00, 6 k. $25.00, 3 k. $17.00. Ülemeremaadesse — 1 a. $48.00, 6 k. $26.00, 3 k. $19.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $28.50, 6 k. $14.25. Kiri- ja õhupostilisa USA-sse: 1 a. $30.80, 6 k. $15.40. Õhupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $58.00, 6 k. $29.00.

Üksiknumber — 75¢

Kuulutushinnad: 1 toll ühel veerul — esiküljel $5.50, tekstis $5.00, kuulutuste küljel $4.75.

150 aastat Torontot

See on areng lihtsast „hogtownist" moodsa metropolitanini, milles elab 2,25 miljon inimest. Meie oleme sellest arengust näinud 35 aastat, s.o. suurema osa sellest. Kolmkümmend viis aastat tagasi küsisid Euroopast tulnud külastajad: „Kus asub linn?" Võib-olla nüüd ei küsita seda küsimust, kui satutakse õigesse rajooni.

Soome arhitekt Revell kavandas meile moodsa linnavalitsuse hoone. Fred Gardiner ehitas kiirtee järve kaldale. O'Keefe ehitas oma rahadega kontserthoone Frondile, keegi ehitas Ray Thompson halli. Torontole ehitati 12-liiniline kiirtee. Kanada 100. aastapäevaks ehitati paar auditooriumi O'Keefe'i kõrvale. Tehti Allen kiirtee, 401 maantee. Provintsivalitsus ehitas Ontario Place'i. Kerkis Don Valley kiirtee põhjast lõunasse. Nüüd vaieldakse katusealuse staadioni ehitamise üle. Ehitati Toronto lennuväli, mida nüüd nimetatakse Lester B. Pearsoni lennuväljaks. On ehitatud palju muudki, mille ristimiseni pole jõutud.

On mulje, et Toronto on viimase 35 aasta jooksul end pigemini ülekulutanud kui allakulutanud. Kinnisvaramaksud on tõusnud.

Aga see ei ole kõik. Juba räägitakse Toronto ooperimaja vajadusest. Kus oldi siis, kui O'Keefe ehitas eksisteerivat kontserthoonet?

Puudub plaanikindlus ja reaalsete vajaduste arvestamine. Front tänava kompleksi asemele soovitakse nüüd spordiväljakut. Kas ei olnud esialgset kompleksi üldse tarvis, et nüüd asendada millegi muuga? Kas ei ole Toronto all-linn koormatud niigi, et nüüd juhtida uusi kümneid tuhandeid sellesse ummikusse? Tekib küsimus, kas poliitikud ehitavad omale rahva rahaga monumente, et siis valmimisel oma vaskplaat külge riputada. Loeme: „Nathan Philips Square", „Fred Gardiner Speedway", „John Robarts reference Raamatukogu", Carthier ja teised Allenid, kus ametmehe teeneks oli omal ajal vaid käetõstmine.

Mis oli Pearsonil tegemist Toronto lennuväljaga? Kuid kõik see maksab rahva raha. Palju miljoneid seda. Keegi ei arvesta linnapea Drapeau tegevuse tulemusi Montrealis. On kulutatud miljoneid dollareid. Ülekulutatud teisi miljoneid dollareid. Kõik ainult ühe restoranipidaja fantaasia kohaselt. Tulemuseks on Montreali kõrged kinnisvaramaksud ja müügil madalad kinnisvarahinnad. Drapeau on haaranud mõlemast otsast. Montreali elanik maksab ja kannatab mõlemist otsast.

Kas on Toronto nüüd õnnelikum, kui näiteks 35 aastat tagasi. Seda vaevalt. Saame oma maksude eest sama prügikogumise, mis vanasti. Paljud tänavad seisavad aastaid korrastamata, sest raha läheb mujale. Kuritegevus Torontos on aastatega tõusnud. Julgeolek tänavatel puudub. Sissemurdmised elamutesse on sagenenud. Panku röövitakse üha tihedamini.

Need ei ole ühe õnneliku linna ega ühiskonna tunnused.

Vajame vähem rahva raha pillamist ja uut ning õnnelikku ühiskonda Torontole.

V.

Kas võiks . . ?

Okup. Eestis ilmus mõned aastad tagasi raamat „Kust king keelt pigistab". Selles sarjab keelemees Uno Liivaku mitmeid tänapäevase eesti tarbekeele pahendeid. Eriti nahutada saab sealne kantseleikeel, milles stampkeelendid ja vene keele toortõlked loogikavigadega võidu vohavad. Aga olukord pole mitte teps parem paguluses. Ka siin on tihti tegemist, et mõnest ametliku teadaande eestikeelsest tõlkest aru saada. Sõnu on küll usinasti ümber pandud, kuid mõte on jäänud tõlkimata. On vaja ristsõnamõistataja talenti, et väljanuputada, mida tahetakse öelda lausega: „Kanada Mitmekultuurilisus alustati selleks, et edutada mitmekultuurilisust mitmel alal". Samas on ka nimetatud, et aastal 1971 võeti vastu „Mitmekultuurilisuse Poliis". Paljude erirahvuste kultuurilise tegevuse edutamine võib ju Kanada Mitmekultuuri Talitusele omamoodi ohtlik olla, kuid vast ehk mitte nii, et seda kahju vastu peaks kindlustama. Ja kui ei ole kindlustust, siis pole ka kindlustustõendit ehk poliisi.

Arusaamine, et üht keelt peab teise sõnahaaval tõlkima, tuli esile ka artiklis, kus õigustati „Esto visioon" kasutamist. Autori arvates saab valguspidu olla inglis keeles ainult „Festival of Lights", mis jätvat mulje mingist tuledega mängimisest. „Esto visioon" aga manab ilmselt iga kanadalase vaimusilma ette rõõmsad rahvatantsijad ja veetlevad võimlejad, kes on pärit riigist, mille kõigiletuntud ingliskeelne nime lühend on „Esto". Sellist tõlkestiili rakendades võime varsti mõnest voldikust lugeda, et paljud eesti õigusteadlased (right scientists) pidid Kanadasse tulles töötama puuseppadena (treesmiths), või et Eestis oli jalgratas (footwheel) laialt kasutatud liiklusvahend ning et meie metsade kuningas oli mesikäpp (honeypaw). KAS VÕIKS tõlkimisel veidi rohkem vaeva näha ning loobuda kord juba rappaläinud keelendite kaitsmisest? Teame ju, et eesti keelde võib tasaväärselt tõlkida Shakespeare'i ja Dante, Goethe ja Flaubert'i, Baudelaire'i ja Valéry loomingut ning kõike muudki, millest teistes kultuurkeeltes kõneldakse.

HARRI KIVILO

EESTI ALUMIINIUM KOMPANII

Nüüd saadaval uued Euroopa stiilis thermoaknad, kolmes värvis, kahe- ja kolmekordse klaasiga.
Tasuta hindamine.
Helistage päeval töökoda tel. 832-2238. Kodus 769-0932.

OSSO INVESTMENTS INC.,
10335 Keele St., Maple, Ontario L0J 1E0

TORONTO EESTI ÜHISPANK
958 Broadview Ave., Toronto, Ontario M4K 2R6
Ühenduses on jõud

SOODSAD LAENUD KAASMAALASTELE

Informatsiooniks helistage
465-4659

„Meie Elu" küsitles

Miks noored ei käi kirikus?

Seitsme vaimuliku arvamisi ja soovitusi

Et kuulda seisukohti naiste kirikuõpetaja ametisse ordineerimise küsimuses, pöördus „Meie Elu" 14-ne luteriusu vaimuliku poole Kanadas, kelledest vastasid seitse. Nende arvamised ja põhjendused tõime eelmises lehes. Samal ajal esitas „Meie Elu" vaimulikele küsimusi ka teistes Eesti Ev. Luteriusu kiriku ja koguduste ellu puutuvais küsimusis. Toome väljavõtteid vastustest kokkuleppe kohaselt anonüümselt.

Küsimus: „Siin maal sündinud noorte täisikka jõudmise ja vanema põlvkonna siit maailmast lahkumisega on meie rahvas tublisti noorenenud, kuid kogudustes noori näha ei ole. Mida tuleks Teie arvates ette võtta, et olukorda normaaliseerida?

„Meie kogudused ei ole noorenenud. Kõik, kes on praegu 50 aastad vanad, olid Eestist lahkudes 10 aastased. Niisiis, kes on nüüd 50 aastad ja nooremad, ei ole võimelised eestikeelset jumalateenistust jälgima, või siis vaevarikkalt. Kui me siis veel arvesse võtame usulistesse küsimustesse jahedalt suhtuva Kanada ühiskonna, on loidus meie nooremate seas paratamatu" . . .

„Tihti süüdistatakse kirikuõpetajat, mis on küll vahest ka õige, kuid peamine põhjus seisneb vanemates, kes ei käi kirikus regulaarselt ise ja ei too ka lapsi jumalateenistusele või pühapäevakooli, kellel on kõik asjad ja sündmused tähtsamad, kui kirik. Ega laps ei saa ise tulla kirikusse, kui vanem teda ei too. On selge, et tänapäeva materjalistlik ajastu meelitab noori ka rohkem kui kirik. Enamusel noortest ei ole huvi kiriku ega ka rahvusliku elu vastu." . . .

„Miks noored jumalateenistusest osa ei võta, on igivana probleem. Paguluses suurendab seda probleemi veelgi eesti keele vaevaline oskus ja segaabielud. Pühapäevakoolid, leerieelsete tunnid ja noortejumalateenistused peaksid siinkohal veelgi intensiivsemat tegevust näitama. Leerijärgsed noorte kokkutulekud loengute ja paneeldiskussioonidega võiksid olukorda parandada." . . .

Enamik meie noori on leeris käinud ning nad on üldiselt usku ja kirikut pooldavad. Kuid nende head eluvõimalused ja perekonnaelu pakub neile niipalju rõõmu, et usk ja kirik jääb tahaplaanile. Kogudused peaksid nendega vähemalt elavat silmsidet pidama ja väsimatult neid jumalateenistustele kutsuma. Jumalasõna tuleb neile selgesti ja puhtasti kuulutada, et kui nad kirikusse tulevad, siis nad teaksid, et see on koht, kus Jumal oma Sõna läbi räägib ja mis erineb kõigest sellest, mis nende ümber väljaspool on. Kui kirikus kultuurilisest ja rahvuslikust vaimust kantud jumalasõna kuulutamine aset leiab, siis on see ilmalikustumine, mida noor palju paremas väljaandes mujalt leida. Jumalateenistusel ei räägi siis enam Jumal, vaid inimene oma soovide kohaselt. ainult kindel ja puhas jumalasõna võib noori tagasi tuua." . . .

„Meie noorpõlve seas on palju kõrge haridusega noori. Kanada ülikoolide juures teenivad ülikooli vaimulikud (Chaplain). Tartu Ülikooli juures töötasid Krsitlik Üliõpilasselts ja Usklik Üliõpilasgrupp. Korraldati kord nädalas piiblitunde ja referaatõhtuid, konverentse ja suvepäevi. Selle töö organiseerimine ja juhtimine nõuab noore, haritud ja uskliku inimese täit panust ja tööjõudu. Kõigi Toronto luteriusu koguduste ühisel moraalsel ja majanduslikul jõul oleks see teostatav." . . .

„Viga on selles, et aastaid tagasi ei pakutud noortele stipendiume ülikoolis õppimiseks. Nüüd, kus mitmel alal ülikooli lõpetajatel on töö saamine raske, kaks noort Torontos lähevad sügisel usuteadust õppima lootuses, et saavad ka stipendiume kirikutelt.

Kui tulevad noored õpetajad 2-seks või 3-daks õpetajaks koguduste juurde, siis tulevad ka noored kiriku juurde. Ka 40-ne-aastased õpetajad on juba liiga vanad noorte töö organiseerimiseks. Tuleviku väljavaated on positiivsed.

. . . „Usuline vundament tuleb uuesti ehitada. Vaja on pühapäevakooli, leerikooli, keskkooli ja noorteringi ja seda tuleb võtta tõsiselt — koolid hinnetega, nagu see ühiskonnas ja enne korralikku lõpetamist mitte leeritada noori. Need aga eraldada jumalateensitustest, millest peaksid osa võtma lapsed, noored ja vanad üheskoos."

VÄIKESED KESKUSED

Küsimus: Väikestes eestlaste keskustes on kirikuelu suudetud hoida minimaalse tasemeni. Jumalateenistusi on peetud kord kuus/aastas, mis on jätnud väga sügava lünga meie laialipillatud kaasmaalaste usuellu. Kas saaks olukorda parandada sellega, et suunata väikeste keskuste eesti luterlased ühe kohaliku koguduse juurde, kus usuelu on elav ja normaalne ja milline moodus kujunerks ühtlasi ka laialipaisatud kaasmaalaste kokkusaamise kohaks?

„Väiksemad kogudused kahanevad järjekindlalt ja nende olukorda ei saa parandada enam keegi. Nad eksisteerivad niikaua, kui leidub veel eestikeelseid jumalasõna kuulutajaid. Kui neid ei leidu enam, siis mõned võivad liituda mõne kohaliku Ameerika kogudusega." . . . „Kahjuks ainult mõned üksikud liituvad kohaliku kogudusega. Teised lepivad 1 kuni 4 jumalateenistusega aastas." . . . „Vanemaile inimesile on ingliskeelse teenistuse jälgimine ja kaasapalvetamine raske. Nooremate juures võiks see kõne alla tulla. Omavaheline kokkusaamine on sellejuures siiski raskem läbi viia, kuigi see on mõeldav." . . . „Kutsed kohalike kirikute poolt jumalateenistustele ja koosviibimistele ei ole leidnud meie kirikurahva poolt positiivset reaktsiooni. Puudulik keeleoskus (vanemale põlvele), kiriku kombed ja kirikuliikme kohustused kohalikus kirikus ja rahvuslikud tunded võivad paljudele põhjuseks olla. Meie koguduses palvetame igal jumalateenistusel kannatava kodumaa ja rahva eest ja laulame jumalateenistuse lõpul meie hümni kolmandat salmi — palve salmi. Kui need ära jääks, siis polekski jumalateenistus paljude meelest täielik."

KANADA KOGUDUSED

„Need, kes harva kirikus käivad, neil on raske elada kristlikku elu. Eestlased teenivad hästi — inglise keeles — väikestes keskustes. Aga nende usuelu võib olla nõrk ainult sellepärast, et nad seda ei harjuta pidevalt. Eestlased Kanadas on eesotsas igal pool ühiskonnas, miks mitte ka kirikus?" . . . „Enamik meie inimesi ei soovi ühineda Kanada kogudustega, sest seal oodatakse neid iga jumalateenistusele ja tõhusale majanduslike kohustuste kandmisele, mis ei ole meie inimeste kiriklike harjumuste kohane. Nad pigemini ühinevad mõnes suuremas linnas asuva eesti kogudusega, kuhu nad kuuluvad vaid nimepidi, et vabanduseks öelda, et ma kuulun juba ühte kogudusse. Ka väikestes keskustes võib kaasmaalaste kiriklik elu elav olla, kui nad aktiivselt eesti koguduse elust osa võtaksid. Õpetajaid jätkuks ka nende teenimiseks. Kui nad hajutavad aga endid mitmes suunas, siis võib kujuneda olukord, et õpetaja on küll olemas, kuid on puudus koguduse liikmeist, keda teenida. Kui kohapeal eesti kogudust ei ole, on usuliselt neile parem, kui nad ühineksid Kanada kogudusega ja kui seal on ka teisi kaasmaalasi, siis on kaasaskäiv nähe, et on ka rahvuslik rahuldus." . . . „Noored on juba ammu väikestest keskustest lahkunud. Kui vaadata vanu, siis need oma tervisliku seisukorra juures ei taha kusagile jumalateenistusele minna ja ühes keskuses 150-est tuleb üks kord kuus pühapäeval kirikusse ainult 20—30 liiget."

(Järgneb)

Ontario kakssada aastat

Konverents juubeli tähistamiseks

„Learning to live together" — „Õppides elama koos" oli Ontario Kodakondsuse ja Kultuuri Ministeeriumi kahesaja aasta juubelikonverentsi mottoks.

CELEBRATING TOGETHER 1784 · ONTARIO · 1984

2-päevane konverents toimus märtsi lõpus Toronto Holiday Inn'i Commonwealth'i ballisaalis ligi pooletuhande osavõtjaga.

Konverentsi kutse sõnastas eesmärgid:

- Õppida meie ajaloost.
- Pühitseda meie saavutusi.
- Olla tegevusvalmis tulevikuks.

200 aasta ühiskondlike ja kultuuriliste saavutuste tähistamiseks Ontarios vaadeldi mineviku kordaminekuid, analüüsiti oleviku seisukohti ning püüti defineerida tuleviku vihte ja eesmärke, mis viiksid Ontario elanikke tolerantsuse ja harmoonilise ühiskonna suunas.

Juubelikonverentsi avas laupäevasel banketil kavanduskomitee esimees dr. Shiu L. Kong, Toronto ülikooli haridusliku psühholoogia professor, kes on ühtlasi ka mitmete riikide valitsuste ja UNESCO konsultant rahvusvahelistes haridus-, kultuuri- ja kaubandusküsimustes ning The Multiheritaga Community Alliance of Toronto president.

Peakõnelejaks oli Ontario kodakondsuse- ja kultuuriminister Susan Fish, kes rõhutas vajadust vaadelda tulevikku mineviku kogemuste varal.

Kanada muusiku Bruce Cockburn'i kontsertosale järgnenud õhtusöögi lõppedes pidas indiaani päritoluga Marlene Brant Castellano huvitava ja sügavsisulise kõne indiaanlaste panusest Kanada kultuurile, ilmekalt illustreerides punanaha ja valge mehe kunagisi vahekordi mitmefaasiliste nn. „sõprusvööde" demonstreerimisega.

Konsulaaresindustest võtsid banketist osa ka Läti aupeakonsul dr. E. Upenieks abiakasaga.

TUME AJALUGU

Konverentsi teine päev hõlmas kunstide, kultuuriliste erinevuste ja inimõiguste seminare, CBC filmi esitamise ja laudkonnavestlusi.

Kõnelejateks olid nimekad, hästiinformeeritud ja inspireerivad isiksused: Canada Council'i endine esimees prof. J. Mavor Moore ja peakõnelejana tuntud end. televisiooni kommentaator Adrienne Clarkson, praegu Ontario Agent General, Ontario House, Pariis.

Adrienne Clarkson, kes 2 1/2 aastase laspena „oma vanemad Hongkong'ist Kanadasse tõi", on Kanadas üleskasvanud „välismaalasena" hästi tuttav etniliste probleemidega. Ontario esindajana Prantsusmaal, Itaalias ja Hispaanias käsitles ta Ontario minevikku, olevikku ja tulevikku n.ü. ajutiselt väljaspoolt sissepoole vaadates.

„Mitte alati ei saa me Kanada minevikule uhked olla. Meil on ka meie tume ajalugu! Tuletagem vaid näiteks meelde jaapanlastest Kanada kodanike interneerimist II Maailmasõja ajal! Ent ometi on palju, millele võime õigustatult uhked olla. Prantsusmaal ei saa näiteks ükski immigrant-tööline kunagi Prantsuse kodakondsust. Kanadal on avatud uksed ja kõigil võrdne võimalus ühise tuleviku rajamiseks. Oleme elav sõnum ja näide harmoonilisest kooselust. See visioon ja fakt on meie parim eksport maailmale!"

LAUDKONNAVESTLUSED

Diskussioone juhatasid ja vastasid kuulajate küsimustele Lou Applebaum, Federal Cultural Policy Review Committee esimees; Eli Mandel York'i ülikoolist, kes kõneles kirjandusest; Shehla Burney kunstidest; Elizabeth A. Trott Guelphi ülikoolist traditsioonidest ja väärtustest; Ontario Arts Council'i ekekutiiv-direktor Walter G. Pitman kultuuripoliitikast, piiskop Arthur Brown; Canon Borden Purcell inimõigustest; Jenne Sabourin; prof. Keith McLeod mitmekultuurist jne.

ONTARIO VANEM KUI 200

Robert J. Millette, Ontario haridusministeeriumist, kõneldes Kanada ametlikust kaksikkeelsusest, ei saanud prantslase seisukohast lähtudes mööda minna asjaolust, et ammu enne lojalistide Ontariosse asumist, mis on teatavasti ametliku kahesaja aasta juubeli ajaarvestuse aluseks, elunes Ontarios juba palju indiaanlasi ning samuti leidus siin mitmeid prantslaste asundusi.

Kultuurivahendusest ja ko-operatsioonist rääkides vihjas Mavor Moore soome ja ungari keelte sugulusele, nimetamata jättes eesti keele samasse gruppi kuuluvust. Asjaolu, millele hiljem oli võimalus tähelepanu juhtida.

ETNILISTE ÜHISKONDADE OSAVÕTT

Konverentsi eeltöödele aktiivselt kaasa aidanuna oli huvitav jälgida ja võrrelda etno-kultuuriliste gruppide huvi ja osavõttu Ontario juubelikonverentsist. Siinsündinud kanadalaste kõrval olid arvuliselt eriti väljapaistvalt esindatud hiina, itaalia, kreeka ja Ida-Aasia rahvusgrupid. Osavõtjate hulgas oli ka eestlasi, lätlasi, taanlasi, paar rootslast, sakslasi, tšehhe, sloveenlasi, slovakke j t.

Juubelikonverentsi peeti üldiselt väga eeskujulikult korraldatuks ja õnnestunuks. Teadustajana toimis edukalt Robert Payne (CKEY).

Suur tunnustus kuulub korraldavale komiteele, Ontario Kodakondsuse ja Kultuuri Ministeeriumile ning ministeeriumi konsultandile Riten Ray'le.

VALVE ANDRE

LUGEJA KIRJUTAB

„Meie Elu" avaldab meelsasti oma lugejate mõtteavaldusi — ka neid mis ei ühtu ajalehe seisukohtadega. Palume kirjutada kokkuvõtlikult ja lisada oma nimi ja aadress. Toimetus jätab endale õiguse lugejate kirju redigeerida ja lühendada ning mittesobivuse korral jätta avaldamata.

Rahvapilli mängustiilist

29. märtsil „Meie Elus" tõstab Kivilo eeskujuks võõramaa rahvapillimängijaid, kes mängivad peast, ilma noote vaatamata. Ei ole tarviski võõraid esile tõsta, vaid meie oma rahva seas on rida kandlemängijaid, kes hoolega edasi kannavad läbi aegade püsinud rahvapilli mänguviisi s.o. vabalt peast mängimist.

Järvemetsal, USA-s, korraldatud kandlepäevadel 1981 ja 1983 oli osavõtjaile esimeseks nõudeks, et noodid ja igasugused muud sarnased paberid eemale! Õpetus kulges muistsete kanneldajate, samuti teiste rahvaste rahvamuusikute stiili edasi kandes s.t. õpilane pidi kandlemängu alustades rahvaviisi kõigepealt oma peas tajuma. Siis ta pidi seda viisi laulda oskama ja alles siis kandlel üles otsima. Selle meetodiga on õppinud rahvamuusikud läbi sajandite nii Eestis kui mujal ja on soovitav sama traditsiooni edasi kanda.

Muidugi on nooditundmine praegu suureks abiks eesti rahvaviisi laulmisega pähe õppides, kui ei leidu võimalust teise laulja järgi õppimiseks. Aga noodi järgi pillil õigete toonide otsimine, ilma et viis oleks peas ja vabalt mängitav, ei kuulu n.ü. loomuliku rahvapillimängu edasikandmise klassi.

Kannel on olnud üldiselt ka nn. individuaalpill, mängis enamasti üksik mängija. Mitmekesi koos mängimist tunti vähem, kuid grupis mängimine võib mõjuda mängijaile inustavalt.

Mõned mainitud kandlepäevadelt võrsunud noored mängijad on juba küpsed traditsioonilise kandlemänguga esinemiseks nii, nagu õppis mängima Kungla tahvas kuldsel a'al,

kui Vanemuine murumaal
läks kandlelugu lööma!

LILIAN ESOP

Hiljuti avatud EESTI LILLEÄRI

AARDVARK

1065 STEELES AVE W
NORTH YORK ONT
M2R 2S9
Omanik LINDA SEPP

736-1170
Kodus 223-0201
AARDVARK FLORIST LTD

Avatud 7 päeva nädalas ● Ülelinna kohaleviimine

Toronto Eesti Meeskoori kontserdil Ch

Toronto Eesti Meeskoor kontsertmatkal Chicagos

Reede õhtul 6. aprillil sõitis suur Gray Coach bus Kalju Entmaa'ga juhiistmel, Eesti Maja ette, et peale võtta seal ootavaid laulumehi. Peagi olid kõik istekohad täidetud ja kell 9.00 p.l. algas sõit Chicago suunas, kuhu jõuti laupäeva hommikul ja peatati Chicago Eesti Maja ees. Laulumehi kostitati hommikusöögi ja kohviga. Pärast kehakinnitust sõideti hotelli, et reisiväsimusest puhata ja riietatult esinemisvormi, sõideti tagasi Eesti Majja, et teha eelproovi ja olla valmis kontserdiks, mis algas kl. 6.00 p.l.

Kava algas C. Kipperi juhatusel Enn Võrgu „Meeste lauluga", millele järgnesid: „Päike vajus pärnapuule" — G. Ernesaks, „Legend" — E. Võrk, „Varas" — R. Tobias, „Jaan lä'eb jaanitulele" — R. Päts ja „Viikingid" — R. Ufer (sdn. C. Kipper). Viimase laulu esitamisel oli koori solistiks Andres Raudsepp. Iga lauluga paisus aplaus kordamist nõudvaks.

Peale lühikest vaheaega esitas Andres Raudsepp C. Kipper'i klaverisaatel: „Nipernaadi lipulaul" — J. Mandre ja U. Naissoo — „Mu kodu" ning pidi andma ka lisapala, et pisut vaigistada aplausi.

Meeskoor laulis: „Merella on sinine" — T. Vettik, „Hiirhüppas" — M. Saar, „Kuldrannake" — A. Läte, „Oma saar" — J. Simm ja lõpuks C. Counod „Sõdurite koor", millele kuulajaskond aplodeeris püstiseistes ja tuli korrata.

Õhtu seltskondlikus osas ühinesid Toronto laulumeestega ühisteks sõpruslauludeks Chicago Sibeliuse Meeskoori ja Eesti Maja laulumehed. Tantsuhuvilisi rahuldas Korp! Neo-Lithuania Orkester. Kiiresti kadusid õhtutunnid ning tuli jätta pidumaja, et siirduda tagasi hotelli puhkama. Mõnelgi laulumeestest jätkus jõudu peo jätkamiseks hotellitubades.

Pühapäeva hommikul sõideti jälle Eesti Majja juurde, ei peale hommikueinet, mille väsimatud perenaised olid valmistanud, jälle bussi istuda ja Torontosse tagasisõitu alata. Torontosse jõuti tund enne kesköö väsinult, kuid rikkad meeldivatest mälestustest ja liigutatud Chicagolaste külalislahkusest.

O.H.

Sõnumid ja teated palume toimetusele anda
HILJEMALT REEDEL,
et kindlustada nende ilmumine järgmise nädala lehes.

Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine Hollandis

ROTTERDAM — Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine Hollandis toimus sel aastal 11. märtsil Soome meremeeste kiriku majas. Kokkutulijaid oli hulgaliselt, ligidalt ja kaugelt. Belgiast hr. Otter abikaasaga ja hr. Epro abikaasaga, Rootsist E. Pommer, H. Eellend, H. Akkermann'i ja Kanadast hr. Tork.

Koosviibimine algas päevakohase jumalateenistusega praost A.E. Aaviksaarelt Inglismaalt. Teenistust kaunistas sooloettekandega sopran Linda Pärtel Saksamaalt, keda saatis Edgar Pent akkordeonil.

Järgnes aktuseline osa, kus avasõna ütles Vilma Belinfante-Saidlo.

Peokõne pidas Väino Pärtel Saksamaalt. Ta puudutas ka Eesti lipu saamislugu. Vaikses leinaseisakus mälestati langenuid. Samaaegselt kõlas Linda Pärteli lauldes Juhan Aaviku „Puhake, paremad pojad . . ."

Kõnele järgnesid lauluettekanded Linda Pärtel'ilt Edgar Pent'i pilli helide saatel, vaheldudes deklamatsioonidega Vilma Belinfante-Saidlo'lt ja Marga Takk'ilt.

Aktuse kestel austati senist Eesti

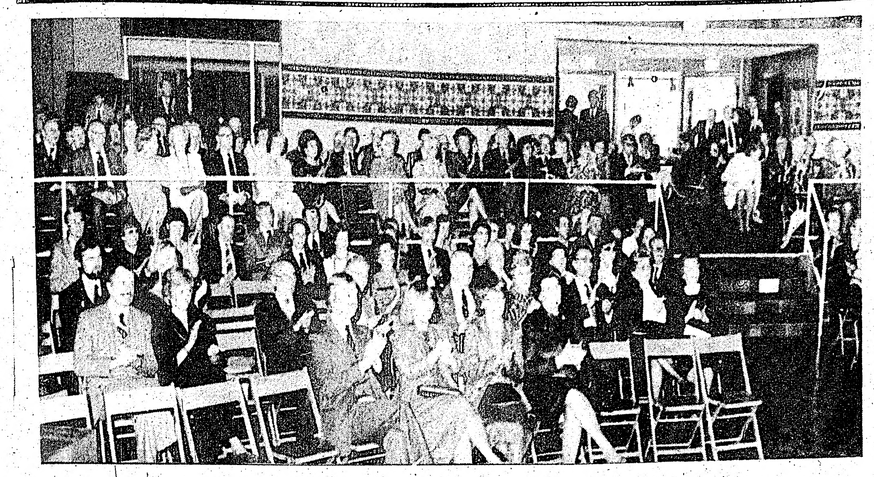

Toronto Eesti Meeskoori kontserdil Chicagos oli sealne Eesti Maja kuulajaid tulvil. Foto — O. Haamer

Toronto Eesti Meeskoor kontsertmatkal Chicagos

Reede õhtul 6. aprillil sõitis suur Gray Coach bus Kalju Entmaa'ga juhiistmel, Eesti Maja ette, et peale võtta seal ootavaid laulumehi. Peagi olid kõik istekohad täidetud ja kell 9.00 p.l. algas sõit Chicago suunas, kuhu jõuti laupäeva hommikul ja peatati Chicago Eesti Maja ees. Laulumehi kostitati hommikusöögi ja kohviga. Pärast kehakinnitust sõideti hotelli, et reisiväsimusest puhata ja riietatult esinemisvormi, sõideti tagasi Eesti Majja, et teha eelproovi ja olla valmis kontserdiks, mis algas kl. 6.00 p.l.

Kava algas C. Kipperi juhatusel Enn Võrgu „Meeste lauluga", millele järgnesid: „Päike vajus pärnapuule" — G. Ernesaks, „Legend" — E. Võrk, „Varas". — R. Tobias, „Jaan lä'eb jaanitulele" — R. Päts ja „Viikingid" — R. Ufer (sdn. C. Kipper). Viimase laulu esitamisel oli koori solistiks Andres Raudsepp. Iga lauluga paisus aplaus kordamist nõudvaks.

Peale lühikest vaheaega esitas Andres Raudsepp C. Kipper'i klaverisaatel: „Nipernaadi lipulaul" — J. Mandre ja U. Naissoo — „Mu kodu" ning pidi andma ka lisapala,et pisut vaigistada aplausi.

Meeskoor laulis: „Merella on sinine" — T. Vettik, „Hiir hüppas" — M. Saar, „Kuldrannake" — A. Läte, „Oma saar" — J. Simm ja lõpuks C. Counod „Sõdurite koor" millele kuulajaskond aplodeeris püstiseistes ja tuli korrata.

Õhtu seltskondlikus osas ühinesid Toronto laulumeestega ühisteks sõpruslauludeks Chicago Sibeliuse Meeskoori ja Eesti Maja laulumehed. Tantsuhuvilisi rahuldas Kõrp! Neo-Lithuania Orkester. Kiiresti kadusid õhtutunnid ning tuli jätta pidumaja, et siirduda tagasi hotelli puhkama. Mõnelgi laulumeestest jätkus jõudu peo jätkamiseks hotellitubades.

Pühapäeva hommikul sõideti jälle Eesti Majja juurde, ei peale hommikueinet, mille väsimatud perenaised olid valmistanud, jälle bussi istuda ja Torontosse tagasisõitu alata. Torontosse jõuti tund enne kesköö väsinult,kuid rikkad meeldivatest mälestustest ja liigutatud Chicagolaste külalislahkusest.

O.H.

Kontserdi lõpul Chicago Eesti Maja president Enno Toomsalu andis T.E. Meeskoorile üle Eesti Maja kuldvõtme ja „Miss Esto '84" kandidaat Tiina Saar ulatas lillekorvi koorijuht Charles Kipperile. Tervitusi ja õnnitlusi tõi T.E.M. sõprusliige Kalju Kaldalu ja Chicago Segakoori nimel tervitas Erika Varrak. Chicago Sibeliuse Meeskoori laulalipu andis üle koorijuht Warren Polston. All — Virgad perenaised köögis, vasakult: Merike Tumma-Quinn, Armilda Sädi, Linda Volli ja Hilja Timat. Foto — O. Haamer

Läti äri *Downtown Wools Arts & Crafts*

Uus aadress: ARCADE BUILDING – Tel. 368-5011

Sissekäik: 74 Victoria St. (1. tän. Yonge'st idapool ja 1 tän. Queen'ist lõunapool). Postiaadress: **137 Yonge St., „Shopping Mall", Toronto M5C 2A5**

Rikkalikus valikus imporditud lõngu igaks otstarbeks. Haapsalu rätiku lõng. Linaseid materjale. Kanvaa ja palju muud.

SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KÄSITÖÖKS MUSTRIGA. ◍ Tasuta õpetamine ja nõuanne. ◍ Soodsad hinnad.

Avatud: esmasp.—reedeni 9.30—6, laup. 9.30—4.

Sõnumid ja teated palume toimetusele anda HILJEMALT REEDEL, et kindlustada nende ilmumine järgmise nädala lehes.

RE & RE AUTO COLLISION

TEEN IGASUGUSEID AUTOKERE PARANDUSI

Räägitakse eesti keelt. — R. POLASHEK

Helistage: 251-4544. Külastage: 37 Magnificent Rd., Etobicoke

Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine Hollandis

ROTTERDAM — Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine Hollandis toimus sel aastal 11. märtsil Soome meremeeste kiriku majas. Kokkutulijaid oli hulgaliselt, ligidalt ja kaugelt. Belgiast hr. Otter abikaasaga ja hr. Epro abikaasaga, Rootsist E. Pommer, H. Eellend, H. Akkermann'i ja Kanadast hr. Tork.

Koosviibimine algas päevakohase jumalateenistusega praost A.E. Aaviksaarelt Inglismaalt. Teenistust kaunistas sooloettekandega sopran Linda Pärtel Saksamaalt, keda saatis Edgar Pent akkordeonil.

Järgnes aktuseline osa, kus avasõna ütles Vilma Belinfante-Saidlo.

Peokõne pidas Väino Pärtel Saksamaalt. Ta puudutas ka Eesti lipu saamislugu. Vaikses leinaseisakus mälestati langenuid. Samaaegselt kõlas Linda Pärteli lauldes Juhan Aaviku „Puhake,paremad pojad . . ."

Kõnele järgnesid lauluettekanded Linda Pärtel'ilt Edgar Pent'i pilli helide saatel,vaheldudes deklamatioonidega Vilma Belinfante-Saidlo'lt ja Marga Takk'ilt.

Aktuse kestel austati senist Eesti Selts Hollandis esinaist Vilma Belinfante-Saidlo't tema 30-ne aastase suure ja ustava töö eest eestluse heaks väikese kingituse üleandmisega Eesti Selts Hollandis juhatuse ja kogu Hollandi eestlaskonna nimel. Kingituse andis üle pr. Elders-Lidke, Eesti Seltsi juhatusliige. Tänu ja austus ei tulnud mitte üksi eestlasilt, vaid muuhulgas puudutas oma lühikeses sõnavõtus Joše Roode, hollandlanna, Vilma Belinfante-Saidlo suurt tahet ja indu kahe rahva, hollandlaste ja eestlaste üksteisele lähemale toomises mõlemi probleemidest arusaamiseks ja vastastikuseks mõistmiseks.

Aktuse lõppsõna ütles Eesti Selts Hollandis sekretär Eino Roode.

HELLARRA SERVICES

hüpoteeklaenud

raamatupidamine ja tulumaks

Helle Rannik

endine keskvalitsuse tulumaksurevident

1989 Danforth Ave. Toronto Ont. M4C 1J7 Tel. 694-6241

EGA KUTSUB

Endised Augsburgi laagri koolide õpilased korraldavad kokkutuleku, millest palutakse osa võtta ka kõigil teistel Hochfeldi ja Haunstetteni laagri elanikel.

Reservatsioon Ontario Place'i Edelweiss'i restorani on võimalik teha 17. mail arvatavasti teisipäevaks, 10. juuliks, algusega kell 5 õ. kuni Neeme Järve kontserdini, kell 8.30 õhtul. On soovitav teatada hiljemalt 10. maiks aadressil: Lya Sermat-Einer, 49 Southwell Dr., Don Mills, Ont. Canada M3B 2P1, tel. 1-416-445-5815.

EGA KORRALDAV TOIMKOND

Plaanikindel eestluse viljelemine

Robert Kreemi mõtted ja soovitused

Teisipäeval, 10. aprillil esines Robert Kreem Tartu College'is referaadiga „Plaanitsemine eestluse viljelemiseks". Esitatud mõtted kutsusid välja heatahtliku diskussiooni, ja ühtlasi väljendas peamiselt vanema põlvkonna muret ning tahet jõulisemate sammude astumiseks, mis rahva seoks probleeme lähendavasse tegevusse. Avaldame kokkuvõtlikult Robert Kreemi mõtteid.

1944 a. on meie rahvale olnud pöördelise tähtsusega aastaks.Punavägede teistkordne sissetung meie kodumaale tähendas mitte üksnes vabaduse kaotust neile meie rahvaliikmeile, kes kodumaale jäid, vaid ka nende füüsilise ja vaimse hävitamisaastate algust. Need, kellel võimaldus vabadesse maadesse pääseda, pääsesid küll füüsilisest tapust, kuid on sellevastu sattunud lugematutesse vabaduse vooludesse ja ahvatlevatesse võimalustesse. Neis vabaduse võimalustes ei küsita rahvust. Enam võib oma tagapõhja liigne rõhutamine isiklikku edasiminekut pidurdada. Nii siis saab tõeline eestluse viljelemine küll vabaduses toimuda, kuid see on juba ilma pikema analüüsitagi selge, et eestluse viljelemine nõuab tugevaid inimesi, nõuab tugevat vaimset baasi, nõuab jõudu ja sihikindlust. Kuigi oleme oma esivanematelt pärinud mitmesuguseid isiklikke omadusi ja kalduvusi, on eestlus ikkagi esmajärjekorras vaimsus, mis baseerub meie kultuuripärimustele ja tõekspidamistele.

Immigrant on algusest peale oma kultuurilise omapära säilitamise ja arendamise osas halvas olukorras. Ta lihtsalt peab uude olukorda kohanema. Peab ära õppima oma uue asukohamaa keele ja kombed. Peab tööl ja seltskonnas nii käituma, et maa teised elanikud tema suhtes negatiivset hoiakut ei võtaks jne. See periood ei ole kerge, mille tõttu immigrandid vajavad väga oma kaasmaalaste abi ja tuge. Aegade möödumisega need vajadused vähenevad, kui jalad on juba maas. Meie eesti grupp on jõudnud nüüd oma jala kindlalt maha panna ja ka paar põlve järeletulijaid ellu saata. Sellepärast saame juba oma kogemuste põhjal teatud vaatlusi ja järeldusi teha.

Nagu üldised uurimused näitavad, nii kogeme ka meie oma ühiskonnas, et kõrgem haridus, suurem edukus elukutselisel alal ja jõukus tegelikult soodustavad assimilatsiooni. Teisest küljest on see aga ka rahvuslik jõud, kui neid inimesi osatakse dünaamikliseks rahvuslikuks tegevuseks kasutada. See on omakorda seotud küsimusega, kuidas me oma rahvusgrupi tööd suuname ja organiseerime. Meie suurimaks väljakutseks on kauguste vallutamine eestlaste-vahelise-sideme loomiseks. Eestlaste füüsiline kaugus üksteisest on juba meie väikesed keskused viinud halba olukorda, sest vähestel järeltulijatel pole ju küllaldaselt omavanust eesti miljööd, milles areneda. Suuremates keskustes näeme samuti vaimset kaugenemist vanade ja noorte vahel.

Meie rahvusliku oleviku ja tulevikku kohta annab palju vastuseid värske Toronto Peetri koguduse statistika.

STATISTIKA

Esmalt on silmatorkav kõrge 60-69-a. eestlaste laine (779), millele järgneb 470 - inimeseline 50-59-a. grupp. Neile lisanduvad 660 koguduseliiget, kes on üle 70-ne eluaasta. Ainult 168 neist on jõudnud üle 80-ne piiri. Kuna statistiliselt mehed elavad keskmiselt 68- ja naised 75-aastasteks, siis on eestlaste kõrglaine juba paar aastat olnud selles surma tsoonis. Surm mitmekordistub, kuna üha rohkem inimesi jõuab sellesse ikka, kus aeg sammu seisatab. Juba praegu võime öelda, et pooled eestlased on pensionärid. Pensionäride vajadused ja huvid on palju erinevad nooremate inimeste omast. Vanemad inimesed tõmbuvad oma isiklikku eluringi ega ole enam huvitatud polka tantsimisest õhtusel ajal. Seda muudatust on tantsupidude korraldajad kahtlematult märganud.

Kui me vanemate laine juurest nooremate, s.o. põgenike laste suunas vaatame, leiame, et 30—50-aastaseid on meie hulgas õige vähe (P. koguduses 374). Siis tõuseb uus noorte, 20—29-aastaste laine (393), mis siis pidevalt uuesti alaneb üllatavalt väikeseks (10—19-a. 229 ja 0—9.a. 124). Silmatorkav on, et nii vanematel kui noorematel eestlastel on oma gruppi kuuluvate arvust tunduvalt vähem järeletulijaid. Kui siin muudatust ei tule, siis on füüsiline eestlus juba mitte kauges tulevikus muutunud tundmatuseni väikeseks, millele lisandub assimilatsioonioht vaimse eestluse kallal.

Noorte ja vanade lained on nii eraldiseisvad, et juba graafikut vaadates on selge, et meil on tegelikult kaks ühiskonda — noorte ja vanade. Aastad on ka meie rahva kihistanud, mis tähendab, et rikkad ja vaesad leiavad üksteises samapalju ühist kui noored ja vanad, kõrgema hariduse omandanud eestlased ja need, kelledel polnud võimalust või tahet kõrgemat haridust omandada.

Need, kes meie ühiskondlikku elu on jälginud, on kindlasti ka tähele pannud, et me pole vana-eestlaste saatusest Albertas, Briti Kolumbias ja mujal midagi õppinud ja ka kadunud eestlaste ülesotsimiseks midagi märkimisväärset teinud. See tõstatab küsimuse, kas meie järeletulijadki palju meist huvitatud on, kui me oleme läinud.

PLAANITSEMINE

Seega tuleks meil palju põhjalikumalt oma rahvuslikku elu ja tulevikuteid plaanitseda. Selline plaanitsemine peab ühiskonna haarama aktiivsesse lahendustotsivasse protsessi. See peab edendama arengut, kasvu ja ühiskonna enesemõistmist. Plaanitsemiseks tuleb valida õlged viisid.Referent leidis, et meil tuleks palju enam rõhku panna protsessplaanitsemisele nagu seda on informaalsed diskussioonid ja mõttekolded, kus kõik, kellel küsimuste vastu huvi, saavad omi mõtteid avaldada. Töökomiteedest on meie ühiskonnas vähe kasutamist leidnud organisatsioonidevahelised komiteed ühiste murede arutamiseks ja töö koordineerimiseks. Vajame palju enamat, kui kiiret ürituste kalendri koostamist. Ka ei ole meil rakendust leidnud nn. ühiskondliku komtee tüüp, s.o. töövorm, kus komiteesse kuuluvad läbilõikeliselt kõik suuremad ühiskondlikud grupid, kaasa arvatud need, kes eesti asjast on eemaldunud või koguni sellesse suhtuvad skeptiliselt. Selline komiteetüüp oleks sobiv eestlaste elu uurimiseks ja uute tegevussuundade andmiseks. Kõige enam on meie ühiskonnas arendatud müügiorientatsioonilist plaanitsemist, kus väike grupp tipus mõtleb, plaanitseb ja kutsub rahvast kaasa. Selline plaanitsemine jätab rahva pealtvaataja ossa ega tekita dünaamilist vastukaja.

SOOVITUSED

Kokkuvõttes soovitas referent:

1. Asuda lähemalt uurima meie praegust olukorda. See aktsioon peaks haarama ka kõikide eestlaste keskuste külastamist ja eriti nooremate ja „kadunud" eestlaste ülesotsimist, et neid eestlaste tegevusega siduda.

2. Meie parooliks peaks olema: „Aitame noortele kaasa!" ja mitte „Tõmbame noored kaasa!" Toronto üksinda on kaugelt üle saja eesti organisatsiooni. Kuidas mõtlevad vanad väheseid noori nii paljudesse organisatsioonidesse „tõmmata"?

3. Kus vähegi võimalik, tuleb meil organisatoorset parallelismi vältida. Meil tuleks otseste valimiste alusel olev keskorganisatsioon ja organisatsioonide liidud ühendada tugevaks keskuseks koordineeritud programmi ja ühise bürooga. Akadeemiliste organisatsioonide sisuline töö on sama igal pool. Aeg on mõelda rohkematele ühistele ammudele. Miks peab meil Torontos olema neli luterlikku kogudust?

4. Ülemaailmsed Eesti Päevad, mõttekolded ja uue juhtkonna arendamine Trenti seminaride eeskujul vajavad koordineeritud edasiarendamist eesti jõu kasvatamiseks.

5. Eestlus on teiste hulgas ka kommunikatsioon. Kui see katkeb, kaob ka eestlus. Eriti vajavad meie tähelepanu ajalehed, ajakirjad, raamatud ja elektroonilised kommunikatsioonivahendid. Miks on Kanadas kaks eesti ajalehte? Miks ei ole meil ühtegi kõiki elusektoreid käsitlevat globaalset ajakirja või lehekülge kõikide ajalehtede juures?

Ettekandele järgnes elav mõttevahetus, kus hr. Naelapea arvas, et referent oli maalinud liiga musta pildi eesti ühiskonna tuleviku väljavaadetest. Eesti rahvusgrupp on saavutanud enesele tunnustuse tulemustega majanduslikul ja teaduslikul alal. See hoiab alal meie rahvusgruppi ja vähendab ohtu sulamiseks asukohamaa rahvasse.

Enn Salurand pikemas sõnavõtus selgitas praegust olukorda, kus noortele pakutakse juhtivaid kohti eesti organisatsioonides, kuid soovijaid on vähe. Rühmatakse teha tööd, et kindlustada oma majanduslikku seljatagust. Tähelepanu objektiks on uhke elamine, et teistele oleks midagi kadetsemisväärset häidata. Noored hoiavad endid eemale vanade poolt organiseeritud üritustest.

Rita Nõmmik märkis, et laste kokkuvõtmisele, rahvustundele ja eestluse mõistmisele paneb aluse perekonnas ema. Kui ema oma ülesannet tõsiselt võtab, siis kasvavad lastest teadlikud eestlased,kes eestlust viljelevad ja asukohamaa rahvasse ei sula. Emale ja perekonnale tuleb omistada suuremat tähelepanu.

Pärast sõnavõtte lauldi „Ta elagu" professor Taageperale, kes hiljuti sai 90-aastaseks ja seni on olnud üks truimatest osavõtjatest Tartu Instituudi poolt korraldatud üritustest.

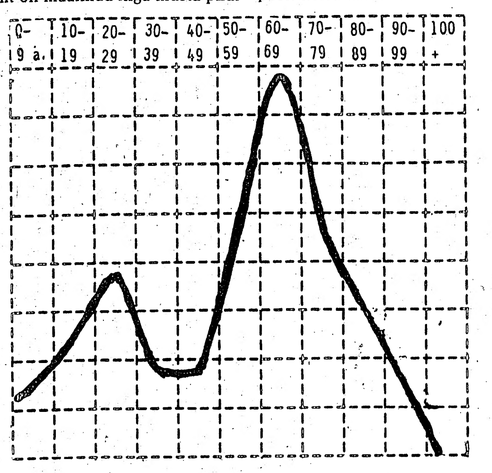

Toronto eestlaste vanuseline jagunemine Peetri koguduse andmete põhjal a. 1984. Vt. vanade ja noorte laineid, nende vahel olevat sügavat lainepõhja ja alanevat füüsilist juurdekasvu.

Nädalakroonika

(Algus esiküljel)

suuremal arvul kui oodatud. John Turneril sellist populaarsust Läänes ei ole. Tema seljataga on rohkem Ontario ja Quebeci prantslased ja osalt ka teised.

VIIN — On andmeid, et Tshehhoslovakkiasse toodud vene uued raketid on asetatud väljalaskealustele ja suunatud NATO raketibaaside vastu. Kindral Miloslav Blahnik on seletanud ajakirjanikele Prahas, et Varssavi Pakti riigid kunagi ei luba, et NATO ja USA muutuvad sõjaliselt tugevamaks kui kommunist blokk. Tshehhoslovakkia suurendab oma õhukaitset ja arendab raketivastaseid rakette võimalike NATO rünnakute tõrjumiseks.

OTTAWA — Peaminister P.E. Trudeau kutsus oma juurde valitsuse liikmed, kes kandideerivad liberaalide partei liidri kohale ja noomis neid, et nemad ei kahjustaks omavahelises võitluses partei head nime ega tuleks välja selliste uuenduste ettepanekutega, mis ei ole kooskõlas partei üldise poliitikaga.

TORONTO — Ontario paroolkomisjon vabastas vanglast enne tähtaega Richard Stevensi, kes oli kandmas karistust tapmise pärast. Paroolkomisjon andis temale loa elada vabaduses seitsme kuu vanglas viibimise järele. See äratas pahameelt rahva seas ja Ontario kohtuminister Roy McMurtry lubas küsimuse selgitamiseks pöörata föderaalvalitsuse poole.

OTTAWA — Valitsuse poolt ülevõetud lennukitööstus The Havilland on võlgades. Ta ei ole suutnud veel produktsiooni viia oma uuemat võitluslennukit, mis näib kujunevat üheks moodsamaks ja nähtavasti leiab ostjaid ka teistes riikides. Valitsus otsustas anda tööstusele $450 miljonit laenu, et tööstus saaks oma uue projekti lõpule viia ja aasta pärast hakata tuluga töötama.

OTTAWA — Rahvusvaheline rahaford (IMF) soovitas Kanada valitsusele vähendada oma riigivõlga, et pangaprotsendi tõstmise ohtu vältida. Rahaminister Lalonde ei nõustunud sellelega, kuna töötatööliste arv on suur ja raha tuleb suunata uute töökohtade muretsemiseks. Kanada riigivõla suurus on $31 miljardit ja rahaministri arvates on võimalik seda osaliselt ära maksta aasta 1985-nda lõpul.

OTTAWA — Vaatamata uusdemokraatide partei populaarsuse langemisele rahva seas, partei kinnitas oma lojaalsust Ed. Broadbentile ja soovib, et Broadbent on parteiliidriks järgmistel üldvalimistel.

Toronto Eesti Seltsi Lasteaia moenäituse korraldajad ja tegelased saavad tänutäheks lillekimbud. vasakult — Kersti Randsalu, Reet Medri, Linda Norheim, Viive Raamat, Linda Kukk, Tiina Tralla, Reet Roman, Selma Hogg. Lilli jagab Lisa Hogg.
Foto — Lembitu Ristsoo

Laste moeparaad Eesti Majas

Toronto Eesti Maja suures saalis toimus 8. aprillil tänavune E.S. Lasteaia moenäitus, mis oli 19 -nes.

Lava oli dekoreeritud rõõmsavärviliste rippuvate linikute, õhupallide ja lastepärase joonisega. Noorte mannekeenide käigutee äärestatud rohkesti kunstlilledega.

Pikkades ridades kohvilauad publikule, olid virkade noorte emade poolt kaetud ja kaunistatud värskete lilledega. Laudade-äärsed toolid juba enne algust olid viimase kohani täidetud.

Lastevanemate komitee esinaine, Maie Ilves, ütles teretulemast publikule ning mainis, et aastate jooksul on Torontos laste moenäitus muutunud väga populaarseks ning publikule meeldib laste loomulik käitumine. Lastele aga annab esinemine julgust ja enesekindlust. Ka rahaline sissetulek näituselt on abiks lasteaia majandamisele. Kõik esitatavad riided on valmistatud noorte mannekeenide omakste poolt.

Moenäituse komentaator oli Linda Kukk ja sobiv klaverisaade Linda Norheim'ilt.

100 MANNEKEENI

Mannekiinidena esinesid pea 100 - protsendiliselt kõik lasteaia kasvandikud. Mõnel kasvandikul käekõrval veel tilluke tipa-tapa õde või vennake. Esitati igale aastaajale sobivaid riideid, igale olukorrale vastavaid riietusesemeid. Sirguvad noored on eriti südamelähedased vanaemadele. Hoolitseva isa või emaema virgad sõrmed olid kodunud, tikkinud ja õmmelnud üle 75 protsendi kõigist esitatud rõivastusest.

Vist lähenevate Eesti Päevade mõjul oli lasteriietusis näha meie sini-must-valge kombinatsioone. Rahvarõivaid esitati rohkem, kui kunagi varem moenäitusel. Ei jõua kirjeldada kõiki maitsekaid mantleid, kleite, kostüüme, pükse ja pluuse. Nimetaksin mõnd eriti meeldejäänut.

Tarmo ja Mikk Tammark demonstreerisid vanaema heegeldatud baieri-stiilis ühestükis ülikondi sobivate kabudega. Leiki ja Martin Luud — vanaema kootud nägusaid kampsune. Katriina ja Eerik Ilves tulid käiguteele huvitavates ööriietustes, kaenlas kaisukiisud. Erik Randsalule oli ema õmmelnud maitseka spordiriietuse. Moodsaid vesti- ja seeliku kombinatsioone kandsid Kersti-Li ja Aili Kuutan. Heili Oravale spordiriietuse. Moodsaid vesti- ja seelisega, oli ema valmistanud. Esmakordselt esinejad, Daniel ja Mihkel Shaer, olid veidi häbelikud ning neil oli kiire käiguteelt lahkumisega, kuid nad esitasid huvitavat riietust. Kahe poisi peale 16 taskut. Vanaema lemmikud Paul ja Andres Sher esitasid vanaema tehtud spordiriietust, toredaid siniseid pükse punasekirju pluusidega. Jennifer Petersonil oli ühestükis kaunis täpiline mänguülikond. Allan ja Krista Raun on kindlad Esto '84 „tegelased", ülikonnad sini-must-valge kombinatsioonis. Toredat purjepaatidega ja kajakatega rannaülikonda esitas Esko Remmel.

Valgeid pikki pükse ja vanaema tikitud viljandi mustriga valget särki demonstreeris Erik Laar. Õrn, lühikeste puhvvarrukatega tikitud valge pluus ja tume alus oli Tiina Paluojal. Väikese preili, Mia Toose, vanaema oli talle õmmelnud elegantse tumesinise sügiskleidi. Mark Tuvikene oli väike gentleman vanaema valmistatud rohelises gabardiin ülikonnas, kunstnahast vestiga. Karin Marley esitas tädi ja vanaema koostöö saavutuse, piduliku suvekleidi, tikitud lihula mustriga. Kaunit õhturiietust demonstreerisid Leila ja Tarvo Hess.

RAHVARÕIVAD

Kakskümmend lastaia kasvandikku demonstreeris rahvarõivaid paljutest kodumaa kihelkondadest. Nad kõik ootavad saabuvaid Eesti Päivi. Toredad olid tillukesed mannekeenid. Silmapaistvamad Hiiu-emmaste rõivad — Karin Marley'l. Anneli Sepa-kärla rõivad. Andres ja Paul Sehr Põhja-eesti riided. Muhu riided-Tiina Paluoja. Rahvarõivas kasvandikest moodustati laval tantsuring ning nad tantsisid publikule hästiõpitud „Kükita" ning „Ette ja taha."

Lasteaia juhataja Helle Arro kutsus lavale selle piduliku moenäituse korraldajad V. Raamati, S. Hoggi, T. Tralla, T. Jaasoni, M. Cuzzolino ning komentaatori L. Kuke, lava dekoreerija R. Romani ja klavarimängija L. Norheimi. Juhataja tänas kõiki, kes on kaasa aidanud moenäituse heaks kordaminekuks. Ta mainis, et juba läinud sügisel algas ettevalmistustöö selleks ürituseks. Lavalolijatele annetati tänutäheks lilli.

Ka külalistele ütles Helle Arro tänu ja kutsus kõiki tagasi selle hooaja lasteaia viimasele pidulikule üritusele, emadepäevale 12. mail.

Kui külalised heade muljetega sellelt moenäituselt lahkusid, jäid kasvatajad ja osa lastevanemaid veel tükiks ajaks, ilusal kevadpäeval, piduruume korrastama.

H.L.

BON AIR APPLIANCE SERVICE
PARANDAME
külmutuskappe ja pliite — igat liiki
☆ 31 aastat tööpraktikat ☆
Tel. 533-9334 — Peter

Viimased korrastused ja mannekeenid on valmis. Viivi Raamat, Kersti-Li ja Aili Kuutan.
Foto — Lembitu Ristsoo

Loeng Londonis

Londonis, Ont. toimus Eesti Seltsi loengutesarjas järjekordne loeng 26. märtsil, kus Etnograafilise Ringi esinaine Ene Runge kõneles naisliikumisest teemal „Eesti Naine".

„Eesti naise töökus ja ilumeel on viinud meie rahvusliku käsitöö maailma ette", ütles kõneleja. Et meie kaunis rahvakunst ei kaoks, soovitas kõneleja eesti emasid õpetada oma lapsed ja lapselapsed käsitööd tegema ja armastama. Ta tõstis esile kuulajate hulgas viibiva ilusate eesti rahvarõivais nukkude ja kuulsate Läänemaa lilltikanditega vaipade meistri, pr. Vanda Isotamme, kes Eestist lahkudes oli kaasa toonud oma emalt õpitud käsitöö oskuse ja selle on edasi andnud ka oma pojatütardele.

Sisukat ettekannet täiendasid rohked valguspildid, näidates meie rahvapäraste tikandite kasutamist tänapäeva riietuse juures. Lõpuks soovitas kõneleja, et kõik naised õmbleksid oma meestele ilusate eestimustreliste tikanditega särgid Esto '84. -le minekuks.

Huvitav loeng oli palju kaasmaalasi kokku toonud, kes loodavad, et pr. Runge neile edaspidigi sellist meeldivat külakosti toob.

Järgmine loeng toimub neljapäeval, 26. aprillil. Kõneleb Voldemar Jaaku teemal „Kuritöö ja karistus".

V.L.

Seedrioru uudiseid

Nagu igal aastal, alustatakse Seedrioru laste suvelaagri korrastustööde ja Suviharja plaanidega juba varakevadel. Seoses Eesti Päevadega kujuneb Seedrioru Suvihari 7. juulil tavalisest pidulikumaks. Suurimaks erituööks on Eesti Rahvusteatri poolt esitatava näidendi „Rummu Jüri" lavapildi ehitamine. Seedrioru juhatus loodab ligi tõmmata rohkearvuliselt vabatahtlikke töökäsi.

Talgud toimuvad alates 5. mai nädalalõpust kuni 30. juuni nädalalõpuni. Seedrioru pakub omalt poolt kaunist loodust ja Lõuna Ontario Eesti Seltside poolt korraldatud toitlustamist järgnevatel nädalalõppudel:

26. mail — Kitcheneri Eesti Selts, 9. juunil - Londoni Eesti Selts, 16. juunil — St. Catharinesi Eesti Selts, 30. juunil — Seedrioru juhatus.

Laste suvelaager toimub sel aastal 22. juulist kuni 12. augustini. Registreerimislehed palutakse saata aadressil: Leena Kimsto, 28 Crombie, Cambridge, Ontario N1S 1Y4.

Seedrioru kutsub kaasmaalasi Kanadast, USA-st ja ülemeremaadest oma Suviharjale 7. juunil 1984. Neile, kellel endal puuduvad transpordivõimalused, on korraldatud ühissõit bussidega Torontost.

Seedrioru 1984 esialgseks informatsiooniks on teatada, et pidustus algab kell 16.00 aktusega. Kõnelejaks on piiskop Karl Raudsepp. Kell 21.00 esitab Eesti Rahvusteater A. Söödori juhatusel vabaõhuetenduse „Rummu Jüri". Kell 24.00 toimub mälestussamba esisel väljakul saade „Mõttelennul Kodumaale". Järgneb tants „Kaja" orkestri saatel. Seedrioru juhatus kutsub kõiki eestlasi oma suvisesse rohelusse 7. juulil 1984. Olgu see väärikaks lähtepunktiks Ülemaailmlistele Eesti Päevadele Torontos.

Balti õhtu Parlamendi protokollis

Balti õhtu korraldamise puhul Parlamendimäel 22. veebruaril, leidis aset Balti riikide aupeakonsulite tutvustamine alamkoja liikmetele, Michael Wilsoni ja Laverne Lewycky poolt.

Protokolli järgi Michael Wilson nentis, et see on 12-nes kord, kus Kanada alamkoja liikmeil on võimalus kohata pidulikul kokkutulekul baltlasi ja avaldada neile tunnustust selle panuse eest, mis nemad on andnud Kanadale. See annab meile võimaluse avaldada neile tunnustust nende tegevuse eest Kanada ühiskondliku elu edasiviimisel ja vabaduse kindlustamisel Kanada rahvale.

Eestlaste, lätlaste ja leedulaste perekonnad, kes elavad Eestis, Lätis ja Leedus, ei saa nautida seda vabadust, mis on kindlustatud rahvale Kanadas. Nemad on kaotanud oma vabaduse. Alamkoja liikmed on kõik teadlikud nende soovist elada vabalt ja iseseisvalt ja on valmis võitlema selleks. Meie võime Kanadas neid aidata oma vabadust kaitstes. Kanada on vabaduse kants praeguses, segaduses olevas maailmas. Ärgem kunagi unustagem, et oma majanduslikus, sõjalises ja poliitilises nõrkuses meie võtame lootuse eestlastelt, lätlastelt ja leedulastelt nende võitluses oma vabaduse eest.

Parlamendiliige Laverne Lewycky rõhutas, et täna on 12-nes Balti Õhtu Parlamendi mael. Nende aastate kestel Balti Õhtud on selgitanud meile eestlaste, lätlaste ja leedulaste panust Kanada multikultuuri rikastamisel.

Oma rahvusliku keele alalhoidmisel Balti rahvad on ühed kindlamad. Nende panus Kanada kultuuri rikastamisel on nimetamisväärne. Balti rahvad kindlasti nõuavad põhilisi inimõigusi, mida Universaalne Inimõiguste Deklaratsioon kõigile tagab. Nende püüdlused vabaduse, demokraatia ja inimõiguste taastamiseks olgu meile alaliseks meeletuletuseks, mida meie sellel alal omame. Kõik need õigused tuleb võtta ettevalmistamisel olevasse Kanada multikultuuri seadusesse.

Teate peale, et Eesti, Läti ja Leedu konsulid on Parlamendi rõdul, avaldasid alamkoja liikmed neile tunnustust.

Eesti Sihtkapital Kanadas
Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele
Eesti Sihtkapital Kanadas
kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

TÄNUAVALDUS

EELK Peetri koguduse tuluõhtute komitee tänab südamest kõiki, kes lahkelt annetasid oma aega ja talenti ning kallihinnalisi esemeid tuluõhtu „Helis-rütmis kodumaale", heaks kordaminekuks.

Kahjuks loteriivõitude loosimine tuli lükata edasi viiendale maile, kuna kõik piletid polnud läbi müüdud. Piletid tulevad loosimisele kohe peale noorte arstide laudkonnavestlust „Väikelaste tervishoid", mis toimub kiriku seltskondlikes ruumes laupäeval, 5. mail kl. 4 pl.

Tuluõhtu puhastulu läheb lava ja lava eesriiete korrastamiseks.

Veelkord, südamlik tänu kõigile kaasaaitajaile!

TULUÕHTU KOMITEE

30 aastat kvaliteeti

Külaskäik Raywal Ltd. köögikappide tööstusse

Eesti Majandusklubi Kanadas on korduvalt korraldanud külaskäike nii eesti tööstusettevõtteisse Torontos ja selle lähistel. Viimane neist toimus esmaspäeval, 2. aprillil, „Raywal Ltd." köögikappide tööstusse Thornhillis.

Sellele huvitavale külaskäigule oli kogunenud arvukalt klubiliikmeid, enamus koos daamidega, kuna köögi ilu ja otstarbekus on ju peamiselt nende mureks ja huviobjektiks.

Majandusklubi esimees Hugo Later oma sõnavõtus tervitas kohaletulnuid, tutvustas tööstuse presidenti Valdeko Väärsit, ning mainis klubi järgnevaid üritusi: korralist peakoosolekut 25. aprillil koos õhtusöögiga ja klubi väljasõitu Rochesteri, N.Y., Ameerika suurimasse veini- ja viinakauplusse, veinimaitsmise ja soodsate ostuvõimalustega.

Järgnevalt tööstuse president Valdeko Väärsi tutvustas tööstust. Raywal Ltd. asutati 1954. a. seega täpselt 30 aastat tagasi, eesti ehitusettevõtja V. Lohuaru poolt, ning 1966. aastast peale kuulub tööstus praeguseile eesti omanikele. Tööstus, mille katusealune pindala katab 900.000 ruutjalga ja on varustatud moodsaimate spetsiaalmasinatega, on suurim köögikapitööstus Ontarios ja töötab — võlavabalt!

Tooteiks on kõrgekvaliteedilised kööginja vannitoa kapid ning neile kaasuvad väiksemad lisaproduktid. Raywal ei valmista üldse madalakvaliteedilisi odavaid kappe kõrgehituste kortereisse; kogu toodangu peaeesmärk on tööstluse ja materjali kvaliteedil. Kappe valmistatakse 16-s eri stiilis 4-s hinnaklassis, kõikudes $1,200-st kuni $2,500-ni köögi kohta, eriti suurte köökide puhul veelgi rohkem. Samaväärsed Euroopast imporditud köögikapid on tavaliselt kuni neli korda kallimad. Raywal valmistab ka euroopastiilseid kappe samasugusest materjalist ja samasuguste patenditud hingedega.

Valdeko Väärsi tutvustas kohalviibivat tööstuse juhtkonda: Erik Randmaa, David Lodu, Manivald Ots, Erik Lund, Paul Ora, Hundo Paju ja Harri Kopti. Aarne Sandström viibis haiguspuhkusel.

Tuleviku perspektiivis on tähelepanuväärne, et juhtkonna järelkasv koosneb taas eestlastest.

Peale tööstusega tutvumist 10-liikmeliste gruppide kaupa järgnes omavaheline keskustelu.

Vesteldes Valdeko Väärsiga selgus, et Raywal ei võta enam osa Toronto näitusväljakul peetud igaaastasest „Homeshow'st", kuna see on kaotanud oma väärikuse. Küll aga esineb Raywal oma kappidega igal aastal „International Centre'is" ja paljudes „shopping centre'ites". Parima näitena võiks mainida et „Eaton Centre" Torontos on oma esinduskõgis üles seadnud alaliselt Raywali köögikapid.

-m

Eesti Majandusklubi Kanadas külaskäigul Raywal Ltd. köögikappide tööstuses. Vasakult — Raywal Ltd. president Valdeko Väärsi, Majandusklubi esimees Hugo Later, Ene Martens, Reet Kasak, Ene Tamm.
Foto — S. Preem

Toetasid EKN tegevust

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas rahvuslikku tegevust toetasid oma majandusliku panusega jaanuaris, veebruaris ja märtsis 1984 alljärgnevad kaasmaalased:

Balti Vabadus Liit, Eesti Pensionäride Klubi, Hamilton'i Eesti Võitlejate Ühing, E.E.L.K. Thunder Bay kogudus, Thunder Bay Eesti Selts, Sault Saint Marie Eesti Selts, Winnipeg'i Eesti Selts, V. Alajan, H. Aruvald, Evald Aruvald, Aino Asor, W. Donald, M. Hindre, Telma Holmberg, Vello Hubel, Herman Ilves, Lembit Joselin, Olev Jõgeda, Kalju Jõgi, Asta Kaljuste, Ferdi Kaljuste, Kadi Kaljuste, Malle Kaljuste, Truuta Kaljuste, Astra Karro, Ed. Kuuskne, Meeta Lainurm, Valdur Leinveer, Harold Lember, Jaan Lepp, Siiri Lepp, Hillar Lepson, E. Liigand, Risto Liivoja, E. Lillepõld, E. Läänemets, Linda Mankie, Rita Matiisen, Rudolf Olljum, Märt Pihl, Malle Pihl, Konstantin Palo, Jaan Randsalu, E. Reial, K. Reidak, V. Reiljan, Leo Saarnokk, Jaan Soosaar, Enn Salurand, Alfred Sepa, L. Sepa, Helene Sild, H.&J. Soolepp, Karl Taagepera, E. Timusk, Heinrich Toots, Konstantin Treialt, Elvine Uuesoo, Andrus Vahtra, S. Veidenbaum, Nikolai Valge Jr.

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas tänab kõiki toetajaid. Toetuste laekumine jätkub.

Heating, air conditioning and heat pump
Uued ja parandamine ● ÕLI- ja GAASIAHJUDE vahetamine.
Korstnavoodrid (chimney linings) ● Veetorude parandamine.
● Ahjude puhastamine
ROLAND KULLIK – Tel. (416) 275-1280

TORONTO
HELSINGI $895
Lapsed alla 12 a. $448

Finnairi FINNLINK grupilennud Torontost Montreali kaudu Helsingi koostöös Air Canadaga on kiireim ja odavaim viis reisida grupilennuga Soome sel aastal. Lende ja erihindu mujalt Kanadast Montreali võite küsida oma reisibüroolt.

Valige oma mineku- ja tagasitulekuaeg. Sealoleku aeg ei tohi olla üle 90 päeva ega alla 7 päeva.

MINEKUD: nädalati märtsist oktoobrini 1984.

TAGASITULEKUD: nädalati märtsist oktoobrini 1984.

*Juuni, juuli ja august lennud Torontost $995, lapsed alla 12 a. $498, sülelapsed $100.

Hinnad Montrealist Helsingi
Täiskasvanud $799, lapsed alla 12 a. $400, sülelapsed $80.
Juuni, juuli ja august Montrealist: $899, lapsed alla 12 a. $450, sülelapsed $90.

Ettetellimine vähemalt 30 päeva enne minekut.

Grupilennud tühistatakse, kui on vähem kui 20 reisijat

Võtke ühendus oma reisibürooga või Finnair'i kontoriga.

FINNAIR

Hinnad võivad muutuda ilma eelhoiatuseta.

Toronto (416) 927-7400 **Montreal** (514) 282-1173 **Vancouver** (604) 687-7582

KIRJAN

Palmipuude pühal esitas EELK Tor
„Requiem-Kyrie". Pildil koor ja ku

Kannatusaja kontsert Vana-Andrese kirikus

Pühapäeval, 15. aprillil oli muusikasõpradel võimalus kuulda C. Saint-Saëns'i „Reqiem-Kyrie" ettekannet EELK Toronto Vana-Andrese Koguduse Segakoori poolt. Solistideks olid Tamara Norheim — sopran, Irene Loosberg — metsosopran, Ragnar Pohlak — bassbariton ja Georg Soans — tenor. Orelil — Lembit Avesson. Juhatas Asta Ballstadt. Liturgia — õp. Udo Petersoo.

Ettekanne sündis ladina keeles ja kestis umbes kolmveerand tundi. Eheksaosalisest helitööst arusaamise hõlbustamiseks oli laululehtedel koorijuht Asta Ballstadti poolt tehtud eestikeelne tõlge.

Seitse Esto üritust juba läbimüüdud

Eelmise kahe nädala jooksul on müüdud 4.000 Esto piletit, seega oleme jõudnud olukorrani, et seitsme ürituse piletid on kõik ära müüdud. Need väljamüüdud üritused on: Suur Solistide Kontsert Roy Thomson Hall'is (esmaspäeval), Noorte Solistide Kontsert (teisip.), mõlemad „Kalurineiu" etendused (kolmap.), Sõduriõhtu (kolmap.), Esto Ball (neljap.) ja „Trummid peavad olema" (reedel).

Esto Visiooni (nn. Valguspeo) kallimad — 18 dollarilised-piletid on kõik müüdud, järgmisi, 14 dollarilisi, on veel saada vaid arseni otstes. Tuleks nimetada, et odavamateltki kohtadelt on hea nähtavus — need algavad juba 21-se reaga ja saalis pole sambaid kusagil otte jäämas.

Suure Solistide Kontserdi kohta teatab Stella Kerson, et Roy Thomson Hall'i lepingu alusel jäi nende kätte väike arv pileteid. R.T. Hall' ist võib tellida pileteid ka telefoni teel (tel. 593-4828) kuid teatud juurdemaksuga.

Eesti Pensionäride Klubi „Filmi

KIRJANDUS ☐ KUNST ☐ KULTUUR

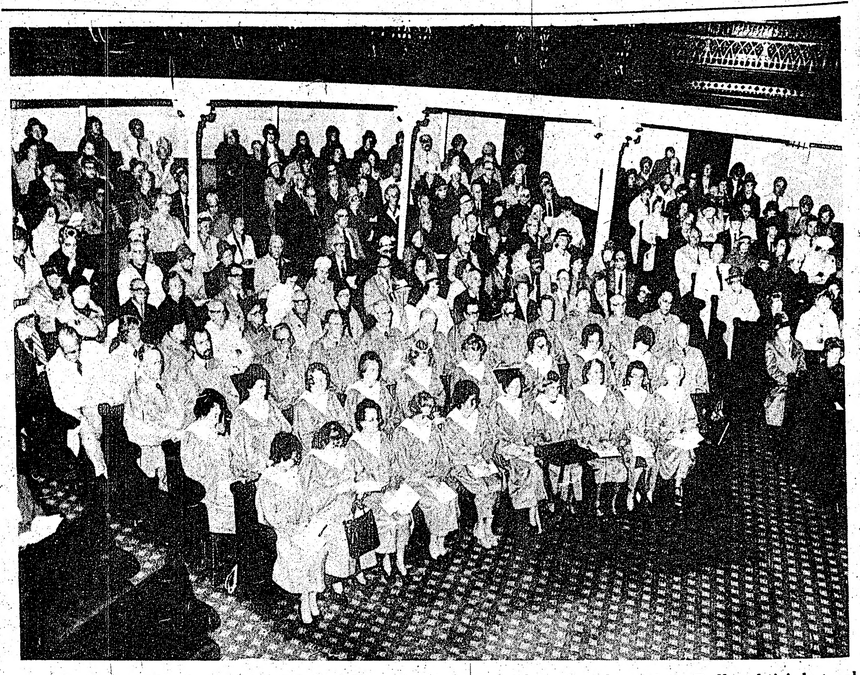

Palmipuude pühal esitas EELK Toronto Vana-Andrese Koguduse Segakoor Asta Ballstadt'i juhatusel „Requiem-Kyrie". Pildil koor ja kuulajad enne kontserdi algust. Foto — O. Haamer

Kannatusaja kontsert Vana-Andrese kirikus

Pühapäeval, 15. aprillil oli muusikasõpradel võimalus kuulda C. Saint-Saëns'i „Requiem-Kyrie" ettekannet EELK Toronto Vana-Andrese Koguduse Segakoori poolt. Solistideks olid Tamara Norheim — sopran, Irene Loosberg — metssopran, Ragnar Pohlak — bassbariton ja Georg Soans — tenor. Orelil — Lembit Avesson. Juhatas Asta Ballstadt. Liturgia — õp. Udo Petersoo.

Ettekanne sündis ladina keeles ja kestis umbes kolmveerand tundi. Kaheksaosalisest helitööst arusaamise hõlbustamiseks oli laululehtedel koorijuht Asta Ballstadti poolt tehtud eestikeelne tõlge.

Seitse Esto üritust juba läbimüüdud

Eelmise kahe nädala jooksul on müüdud 4.000 Esto piletit, seega oleme jõudnud olukorrani, et seitsme ürituse piletid on kõik ära müüdud. Need väljamüüdud üritused on: Suur Solistide Kontsert Roy Thomson Hall'is (esmaspäeval), Noorte Solistide Kontsert (teisip.), mõlemad „Kalurineiu" etendused (kolmap.), Sõduriõhtu (kolmap.), Esto Ball (neljap.) ja „Trummid peavad olema" (reedel).

Esto Visiooni (nn. Valguspeo) kallimad — 18 dollarilised-piletid on kõik müüdud, järgmisi, 14 dollarilisi, on veel saada vaid areeni otstes. Tuleks nimetada, et odavamateltki kohtadelt on hea nähtavus — need algavad juba 21-se reaga ja saalis pole sambaid kusagil ette jäämas.

Suure Solistide Kontserdi kohta teatab Stella Kerson, et Roy Thomson Hall'i lepingu alusel jäi nende kätte väike arv pileteid. R.T. Hall' ist võib tellida pileteid ka telefoni teel (tel. 593-4828) kuid teatud juurdemaksuga.

SOBIV KINK
ÜLESTÕUSMISPÜHIKS
A. KANDI luuletuskogu (vaimulikud ja isamaalised)
SÜDAME MÕTTED . . .
Hind $18.00. Köites. Postiteel tellides lisandub saatekulu.
****
ILMUS
ARTUR TASKA
EESTI HÜMN
182 lhk. köites. Hind $42.00.
Postiteel tellides lisandub saatekulu.
MÜÜGIL
„MEIE ELU" talitusest
958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6

Metsaülikooli peateemaks väliseestlased

Metsaülikooli nädal järgneb Esto '84 nädalale ja sellestki tuleb MÜ tänavune peateema — väliseestlased, vanad ja uued.

Seda teemat käsitletakse metsaülikooli loengutes, laudkonnavestlustes, omavahelistes jutuajamistes. Programmis on ka loenguid muudel teemadel, huviringe, õpperinge. Osa aega jääb meelelahustuslikuks tegevuseks. Metsaülikool on mõeldud neile, kes on väljaspool Eestit üles kasvand, 18 aastased või vanemad ja toimub Kotkajärvel 15.- 22. juulini, kohe pärast Esto't. Osavõtumaks on $175.00 ($140.00 õpilastele), mis katab kõik toidukulud ja õppematerjalid. Ööbida võib telgis või peamaja teisel korrusel.

Mõned tänavused lektorid on Hain Rebas, Aarne Vahtra, Inno ja Tiiu Salasoo, Toomas Ilves, Tõnu Parming.

Lisa informatsiooni küsida: 45 Fulton Ave., Toronto, Ont., M4K 1X6 Canada, Telefon: (416) 463-9065.

„Mälestuste majas" näidati eesti kultuuripärandit

Eesti Kultuuripärandi Klubi näitas möödunud nädalal Eesti Majas Toronto Eesti Pensionäride Klubi filmiõhtupoolikul oma senise tegevuse tulemusi. Olles Kanada valitsuse toetusfondi „New Horizons'i" poolt antud toetustega omandanud vajalikud filmimise seadeldised, on eesti kultuuripärandite jäädvustamisest huvitatud pensionäride grupp õppinud videofilmi valmistamise tehnikat ja valmistanud mitmeid lühifilme, käsitledes eesti vanemaid kultuuritegelasi.

Kultuuripärandi Klubi tegevust tutvustas kokkutulnud pensionäridele E. Irs, mainides et koostatud filmi näitamine on esmakordne. Sissejuhatavad sõnad ütles „Mälestuste maja" filmis klubi esimees S. Veidenbaum. Järgnes huvitav intervjuude seeria mõningate meie vanemate kultuuritegelastega. Valli Voitk küsitles meie tuntud balletimeistrit Rahel Olbrei-Kompust, eesti balleti ema, nagu küsitleja tähendas. Rahel Olbrei, kes nüüd elab Torontos, jutustas huvitavalt eriti Ed. Tubina „Krati" etendusest Tallinna pommitamise ööl 9. märtsil 1944. Sel ööl sai ka H. Kompuse - R. Olbrei kodu Meriväljal tabamuse ja Hanno Kompus kannatas rusude all. Kas see oli Krati kättemaks tema lavastamise eest?, küsis jutustaja.

Edasi R. Antik küsitles näitlejat ja näitejuhti Kaarel Söödorit selle kohta, kuidas temast sai näitleja. K. Söödor andis sellest muheda kirjelduse.

Siis tuli filmis esile oma jutu ja mänguga pianist Dagmar Kokker, keda küsitles Helmi Hansen. Kunstnike seeria lõpetas pikema jutustusega Ida Loo-Talvari oma näitlejategevusest Valli Voitki küsitlusel.

Filminäitamise teine pool oli pühendatud Toronto Eesti Pensionäride Klubi mitmekülgse tegevuse tutvustamisele. Pikemad filmivõtted näitasid, et meie pensionärid on tegevad päris noorusliku energiaga.

Filmile järgnes kohvipaus ja siis esitati veel vaatamiseks seeria dapositiive praegusest Eestist.

Eesti Pensionäride Klubi „Filmi Õhtupoolikul" oli Eesti Maja väikeses saalis üle 70-ne vaataja
Foto — O. Haamer

Rahvas ja ta sümbolid

Lisaks lipu- ja hümniajaloole ilmumas ülevaade vappidest

Punase okupatsiooni algamisega Eestis rööviti eesti rahvalt mitte ainult ta põline kodumaa. Hävitati ja keelati ka kõik rahvuslikud sümbolid, hümn, lipp ja vapid. Ainult vabaduses elavail eestlasil on võimalus nimetada neid pühadusi endiselt omaks, neid austada, tutvustada teistele rahvastele ja omada teiste rahvaste tunnustust. Selle kõige aluseks oleme saanud seni dr. A. Taska koostatuna mahukad teosed meie hümni ja lipu ajaloona. Sama autor on asunud koguma nüüd materjale ja koostama ajaloolit ülevaadet ka meie riigi, maakondade ja linnade vappidest, lootes jõuda tööga lõpule veel käesoleval aastal.

VAPID

Vapid, nagu teada, tekkisid XII saj. 2. veerandil Lääne-Euroopa riikides nii väeosade kui ka üksikisikute jaoks. Samal ajal esinema hakanud nn. maavappidest muutus hiljem osa riigivappideks. Järgnesid vaimulikkude, sugukondade, perekondade j t. vapid.

Eesti vappidest on vanimad Tallinna (1313), Narva (1585) ja Valga (1590) vapid. Suurem osa vappidest on töötatud aga välja Eesti iseseisvuse ajal. Kempten/Allgäu DP-laagris 1945 juunis ilmuma hakanud ajakirjas „Kauge Kodu" ilmus allkirja „J.K." kandev artikkel, mille lõpus selle autor avaldab lootust, et samal ajal, kui kodumaal „on Eesti kultuurist surutud tahaplaanile ja tõugatud välja enamik selle eestipärast, kõneleme meie ka vappidest, õpime neid ja peame nad meeles selles kindlas teadmises, et kord näeme neid jälle täies eluõiguses ja kaunis puhtuses. Nad on osa Eesti elust ja eesti kultuurist ning me oleme sügavalt veendunud selle kultuuri uues ja jõulises tõusus, sest selle kultuuri poolt on õigus maailma ja Jumala ees". Kõnealune ajakiri avaldas suure hulga vappe oma esiküljel ja sai ka ise vapimärgi omanikuks. Sama eluõiguse ja veendumuse nimel ilmub nüüd A. Taska uurimus.

Kui üksikute paikkondade vapid Eestis, eriti nende vanemad — taanlaste, rootslaste või poolakate poolt antud kujud — ei teinud vene tsaari- ja saksa aadlivõimu all läbi tõsisemaid kannatustekõndi, siis hümni- ja lipuajaloo nii eraldi- kui koosteekond, nagu selgub eelnimetatud teostest, on olnud mitte vähem okkaline kogu rahva õmast.

„MU ISAMAA, MU ÕNN JA RÕÕM"

Kui „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm" J.V. Jannseni sõnadel tuli esmaettekandele esimesel üldlaulupeol 19. juunil 1869 Tartus, siis ei osanud vene võimud veel aimata selle laulu rahvuslikku tähendust, kuid kuna tegemist on Soomes juba tollal kahtlusaluse viisiga, siis ei leidu seda laulu 1879. ja 1880.a. laulupidude kavas. Mis juhtus? Kas selle laulu „unustamine"? Sellist võimalust eitab tõsiasi, et kui 4. juunil 1884 pühitseti ja õnnistati Otepääl esimene sini-must-valge lipp, siis oli selle piduliku sündmuse kavas ainukese isamaalise lauluna „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm". Kogu sündmus oli salajane rahvuslik rituaal, kuhu ka pühitsetav lipp toimetati sõidukisse peidetult ja pandi toolvankril esmakrodselt lehvima alles mõni verst enne Otepääle jõudmist. „Valitseva vene võimu vaate järgi ei tohi eestlastel olla oma isamaad ega isamaa armastust, ei tohi olla laulupärast „õnne ja rõõmu" ega isamaa üle ei tohi valvata Jumal", iseloomustab olukorda A. Taska. „Aga ta teeb seda siiski . . ., tegi seda eelmisel sajandil ja teeb seda ka nüüd."

Kõige rangemad keelud sellal rahvalauluna laiemalt leviva „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm" laulmise kohta saabusid paljudel kordadel, eriti 1894. ja 1896. a. laulupidudest alates, millal laulu (teadaolevalt Jaan Tõnissoni) hakati esitama paljastatud päi ja püsti seistes. Eriti valas õli tulle 27. juuli 1896. a. „Postimehes" ilmunud juhtkiri, kus laulu nimetati juba otsesõnastuses eesti rahva hümniks. Järgnes seoses sini-must-valge lipu (esimest korda avalikkuses pärast 1884. aastat) ja hümniga võõrrahvustest üliõpilaste füüsiline vägivald „Postimehe" toimetaja Jaan Tõnissoni ja luuletaja K. E. Söödi vastu 18. okt. 1905 Tartu ülik. peahoone ees. Kuberneri otsesed keelud „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm" laulmiseks saatsid „Estonia" teatri- ja kontserthoone nurgakivi panekut 13. juunil 1910 ja teatrimaja avamispidustusi 24.-26. aug. 1913.

EESTI RAHVA HÜMN

Kui vägevatel vene võimudel oli ka ränki sissekukkumisi. Nii näit. mäletab Juhan Aavik stseeni 1910. a. üldlaulupeolt Tallinnas, pärast ametliku kava lõppemist: „Muusikalise kava viimase numbri järele hakati pidulise hulgas spontaalselt laulma „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm". Rahvas tõusis püsti, paljastas pead ja hakkas laulma kaasa. Aukülalisena peol viibiv kuberber Korostovets, mitte aimates laulu rahvuslikku tähendust, võttis instinktiivselt valveseisaku, sündmusele au andes, nagu oleks see mõni riiklik hümn. Loomulikult järgnes ka tema saatjaskond . . . kuni keegi ametnikest sosistas kubernerile midagi kõrva. Pahailmeliselt lõi viimane siis käega ja tormas oma kaaslastega peoplatsilt robinal põgenedes minema (vt. Taska, lk. 52)." Või juhtum Suhumi eesti asunduse laulupeol 26.-27. mail 1914, kus kohalikud eestlased soovisid laulda kontserdi algamiseks „eesti rahva hümni". Kui mindi selleks juba peoplatsile jõudnud kubernerilt luba küsima ja see teatada tahtis, millest kõnelevad selle soovitud laulu sõnad, siis vastas kohal olev Tallinnast pärit härra Hiio silma pilgutamata: „Seal palvetatakse tsaari, õigeusu ja isevalitsuse eest." Kui siis eestlased laulu kõlades püsti tõusid ja pead paljastasid, järgnes nende eeskujule kuberner „sõjaväelise auandega, käsi mütsi ääres, selles õndsas tundmuses, et siin tsaari, õiget usku ja isevalitsust ülendatakse . . . („Postimees nr. 121, 2.6. 1914, vt. Taska lehek. 60)."

SÜMBOLID

Ajalehe piiratud ruum ei võimalda jälgida lähemalt näit. venelaste ja nende nuudialuste huligaanlikke, nende arvates „diplomaatlikke" võtteid Teise maaimasõja ajal, eriti meile otsustavalt tähtsal Narva rindel, kus valjuhääldajais plääristati Eesti vabaduse ja rahva kaitsjaile läänes Eesti rahvus- ja riigihümni ning teisi isamaalisi muusikapühimusi. Isamaalised tunded ja paatoslikud pidukõned — kahjuks isegi meie vastavail aktusil vabaduses — on üks asi, määratuna lihtsameelseile. Sest paatos on nagu tühi puuviljakorv mingi ebamäärase lõhnaga. Rahvustunde alusteks on olnud ja jäävad rahvast tema isa- ja kodumaaga ning igiomaste tunnetega siduvad-ühendavad sümbolid. Oma rahvusolemuselt läbi ajaloosajandite tuntud meie kodumaa roimarlik okupant ja maa tühjaksriisuja teab-tunneb seda väga hästi. Sel põhjusel on ta esimestest päevadest alates püüdnud vägistada eestlase kui selle maalapi pärisisanda südant ja kujundada ümber tema tundeelu, asendades ajaloo pikkadel aegadel hinge juurdunud sümbol-pühadusi sõnnik-aseainetega. Sinna kuuluvad hümn, lipp ja — mis eriti huvitav! — isegi vappsümbolid, nagu seda tõendab-kinnitab Viljandi 700-a. juubelile „pühendatud" uus „vapp".

Mida ajalugu sajandite jooksul eestlase-venelase „naaberlikus" vahekorras on tõendanud ja milleni venelase ajú ei küündi, on fakt, et eestlase käsi-jalgu on võimalik toorusega ja jõuga aheldada, aga tema südame ja rahvustruuduse seoses on säärane aheldamine võimalik ainult lurjuste ja närukaelte juures, nagu seda märk.s Ambla koguduse vaimulik Vello Salum 1980. a. jaanuaris, teenides selle igitõe avaldamise võimudepoolse tunnustusena rahvusreeturite abil hullumaja ja kutse kaotamise. Kuid vaimuhaigla vene süsteemis on vaba ja tsiviliseeritud läänerahvaste silmis juba ammugi mitte midagi muud kui armetult vilets alistumine tõe võimule.

Kui oleme pühendanud eelpoolse vaatluse rahvus- ja riigisümbilitena hümnile, lipule ja embleemidele, siis ei ole see ikkagi veel rahva ja rahvuse olemasolu ja arengu säilitamisel kolmainu-tervik. Nendele sümbolitele toetudes kannab rahvust ja rahvast tema loov vaba sõna, kirjanduses, kujutav- ja helikunst, rahvatants, rahvuslik käsitöö j m. Ka siin, kui lugejate hulgas leidub nende esindus rahvuslike ja loomesektorite hoolikamaid jälgijaid — milles nende ridade autor ei kahtle—, ei ole saladuseks toored võltsingud tänasel kodumaal „eestluse tulevase uussünni", nn. „uuseestlase" huvides. Eesti tänapäeva loov kunst kui rahvusluse põhialuste tugi on vaimselt ümbervormitud suurvene tööorjusliku shovinismi ja maailmavallutusidee kägistuses.

Ärgem laskugem siinkohal sügavamale ega kaugemale, kuid soovigem, et nendest tõdedest imbuks ühteist ka aastapäeva- ja hiljem lipujuubeli suursõnavõttudesse, lämmatades meil tavapäraseks kujunenud ilukõnede tulevärki. Vajame täisteralist vilja, isegi kui see tundub igavana, mitte sõnade lihavaid tungalteri.

JOHANNES KAUP

„MEIE ELU"
lugejad, ärge unustage oma sõpradele soovitamast
„MEIE ELU"

EESTI VAPI AJALUGU

Nagu juba teada, olen meie rahva ja riigi sümbolite reas varem koostanud ja kirjutanud sini-must-valge lipu ja hümni ajaloo. Nüüd olen kolmandana ja viimasena selles reas kirjutanud ka eesti vapi ajaloo. Teose tiitliks on: „Eesti vapp". See on taoline eelnimetatud kahele väljaandele. Koos piltidega on see ümmarguselt 200 lehekülge trükis ning ilmub köidetult ja värviliste ning kõvade kaantega samas formaadis kui eelmised kaks.

Kuna mul puudub kapital teose kirjastamiseks ning raamat kunagi selletõttu vabamüügile ei tule, saab seda omandada ainult järgmisel viisil.

Kõiki, nii üksikisikuid kui organisatsioone, kes on huvitatud teose omandamisest, palun mind aidata trükikulude tasumisel. Panus oleks 180:– Rootsi krooni eksemplari kohta. Neile, kes maksavad vastava summa minu nimele Rootsi posti jooksvale arvele number 120120-1033, saadetakse raamat ilmumisel tasuta ja saatekuludeta kätte. Need, kes tasuvad panga tšekiga, tuleb arvestada 15:– Rootsi krooni nimetatud summale juurde, kuna Rootsi pangad võtavad oma kulude katteks selle summa igalt tšekilt.

Sissemakstud summa järele palun mulle teatada nimí ja aadress ning sissemakstud summa suurus. Raamatu saatmine toimub Rootsis kehtivate posti eeskirjade kohaselt.

See teade kehtib kuni 20. aprillini s.a. Pärast seda kuupäeva läheb teos trükki vastavalt teostatud sissemaksude arvele.

Dr.jur. ARTUR TASKA
Terminsvägen 4
S-223 67 Lund
Sverige

INTERIOR DESIGN & CONTRACTING
Sisemised ümberehitused ja sissoseaded, kodus, äris või kontoris.
Köökide moderniseerimine ja muud eritellimised puutööstusest.
Küsida: Werner Haberkorn kontoris 738-0036, kodus 469-1287

Meeldejääv õhtu

Reedel, 6. aprilli õhtul, toimus Toronto Piibli Kolledžhi aulas kontsert, mille korraldas õppeasutuse lõpuaasta õpilane, noor pianist Leena Pumber. Kontserdil olid kaastegevad Marney Adams — klaver, Kaljo Raid — tshello ja Toronto baptisti koguduse noortekoor „Päike". Õhtu kandis nimetust „A Night to remember"/ Õhtu meelespidamiseks/ ja puhtmuusika kõrval tutvustas Eestit ja kahte eesti heliloojat. Klaveritagust seina kaunistas suur sini-must-valge kangas ja nägusa kava esiküljel oli Tallinna foonile joonistatud eesti lippu kandev rahvaõivais neiu. Rahvaõivaid kandis ka pianist Leena Pumber.

Kontserdi juhatas sisse noortekoor lauldes K. Raidi E. Enno sõnadele loodud „Hõõgamine." Sellega tutvustas end pianist L. Pumber ka koorijuhina. Kahjuks ei ole nimetatud laul kõige sobivam avapalaks ja sel põhjusel ei pääsenud Leena ilmekas juhatamine täiel määral mõjule. Märksa edukam oli sellevastu P. Ardna „Ärka üles hing", mille koor tõi kuuldavale kava teise poole esiknumbrina.

Sooloklaveripaladena esitas Leena neli helitööd — F. Chopini „Poloneesi", „Scherzo" ning „Noktürni ja S. Rachmaninoffi „Prelüüdi." Kõik neli pakkusid noorele taidurile rohkeid võimalusi musikaalsuse, vormitunde ning klaveritehnika demonstreerimiseks. Kahe esimesega sai ta hästi toime, viimane vajab veel viimistlemist. Koos M. Adamsiga mängis L. Pumber neljakäe klaveripaladena K. Raidi „Kolm rahvaviisi" ja F. Mendelssohni „Andante ning Variatsioonid." Võib öelda, et rahvaviisid kujunesid õhtu üheks õnnestunumaks numbriks. Laitmatu tõlgitsuse ning kõlavusega astusid üksteise järele kuulajate ette tuntud laulud nagu „Leinaja", „Meie elu" ja „Kuku, sa, kägu." Mendelssohni kompositsiooni esitamisel nautisime koosmängu sujuvust ja helitöö ülesehitust. Kava teises pooles kuulsime veel tshellist K. Raidi mängimisel ta enda „Largot", keda saatis jälgivalt klaveril L. Pumber.

Kokkuvõttes nentigem Leena Pumberi talenti ning esinemisvõimeid. Lisagem sedagi, et Leena ei ole üksnes soolo-, saate- ning neljakäe pianist ja kooridirigent, vaid ka vaimuliku levimuusika kirjutaja ning propageerija. Kiriklikel üritusil on ta korduvalt kitarri saatel laulnud endaloodud lüürikat ning viise. Õppetöö kõrval Toronto Piibli Kolledžis juhatab ta noorte vokaalansamblit Toronto baptisti koguduses.

-d.

Meie Noored

Teenitud tähelepanu

Jänku Kikil oli kevadpühadeeelne aeg töörohke. Tal oli auamet. Nimelt olid Vahemetsas elunevad jänkud teda valinud „Munavärvimise ja Jagamise Ühingu" esimeheks. See auamet nõudis organiseerimist ja teadmisi. Ta, Kiki, pidi ümbruskonnas teadma kõiki viisakaid ja korralikke lapsi, kes väärisid toredaid värvitud mune. Sellega oli tegemist, kuid oma abilistega seadis ta laste nimed, koos aadressidega, tähestiku järjekorda, suurte pruunide kaante vahele, mis seisis Kiki kirjutuslaual.

Tuli kanaperedes käia mune ostmas, palju värskeid mune! Palju oli tal jooksmist ja õiendamist. Istudes mõnel puhkushetkel kännul, oli ta rõõmus, et tal olid nii väledad jalad. Nädalaga oli tal soovitud arv mune koos, kuid südamesse hiilis uus mure — munade värvimine. Kuidas sellega toime tulla, et keedetud munad oleksid ka kunstipäraselt maalitud, värvitud. Inetuid mune ei võinud ometi head lapsed saada. Kikile oli vanaema korduvalt öelnud, et pea meeles: töö kiidab tegijat!

Talle aga meenusid sõbrad ja sugulased, kes õppisid jäneste kunstikoolis. Ta otsis nad üles ja keegi ei ütlenud ära. Nad tulid oma lakkvärvide ja pintslitega.

Need „asjamehed" tundsid oma tööd ja ümbruskonnas läks jutt lahti, et Kiki majas on värvitudmunade kunstinäitus.

Nüüd voolas uudishimulikke Kiki maja poole. Kõik tahtsid näha haruldasi mune, mis olid kunstnikkude maalitud. Mõni proovis isegi pintsliga neid toone ja kriipse järele aimata. Mõnel kuivas pintsel värviga kokku, värv sattus rohkem sabajupile ning kikkkõrvale, kui munale. Mõne küünte vahelt libises muna ning purunes. Oli nuttu, oli ohkeid, kuid mõni naeris oma lõhkise huulega, nii et vats värises.

Kiki aga rõõmustas, kui vaatles neid kirevate munade ridu. Nähes oma majas hulka töötahtelisi jänkusid, tuli ta mõttele, et nad võiksid teda ka munade kohaleviimisega abistada. Eriti abivalmis olid need jänkud, kellel maalimiskunst hästi ei õnnestunud. Nemad soovisid olla jänkude „Munavärvimise ja Jagamise Ühingus" tublid liikmed ja oma panuse anda õilsaks otstarbeks.

Kiki soovis kõigil paar päeva kodus puhata ja siis lihavõtteöö hommikul, õige vara, tema maja ees olla, kust algas kirjude munade kättetoimetamine.

Ülestõusmispüha hommik oli tuuletu, vaikne. Päike mängis. Oma maja ukse ees jagas Kiki asjalikult, oma nimekirja järgi, munade kätteviijatele juhiseid. Kõik õnnestus plaanikohaselt.

Kiki tundis headmeelt, et ta oli suutnud ühe suure ja tähtsa tööga toime tulla. Ta kuulis kuidas kirikukellad inimestele meenutasid tähtsat püha . . .

Laua ääres kapsalehti ja porgandit nosides oli ta endaga üsna rahul ning kavatses lühikese hüppekäigu teha metsõunapuude juurde.

Korraga kuulis ta koputust. Kiki pühkis suu, silus laudlina ja avas tulijale ukse. Sisse astus härra Kirjukukk, kummardas sügavalt ja lausus:

„Austatud ja armuline härra esimees!
Teie naabruses asuv „Munatootjate Ühing"
tänab Teid väikese pakikesega, tehtud
suure ja õilsa töö eest, ning loodab ühtlasi, et edaspidigi meie sõbralik koostöö kestab!"

Suure üllatuse tõttu ei tulnud Kikile muud tänusõnu meelde, kui lihtne „aitäh". Härra Kirjukukk kummardas ja väljus. Pakki avades leidis Kiki sellest suure purgi parimat munalakki ning mitu pintslit. „Nüüd pean mina tulevalgi aastal seda igakevadist munadevärvimistööd tegema", arvas ta ning ruttas lõbusas meeleolus õunapuude alla.

HELLA LEIVAT

Jänese kättemaks

Jänes ja lõvi elasid naabritena. Lõvi armastas suurustada alati oma tugeva jõuga. Alati, kui ta jänest kohtas, kiitles ta kui tugev ja vägev on ta, maailma võimsam.

Ühel päeval läks jänes lõvi juurde ja kutsus lõvi suure kaevu äärde. Jänes ütles oma tugevale naabrile: „Vaata sinna kaevu, seal elab üks suur loom, see loom olevat veel tugevam kui sina."

Lõvi vaatas kaevu ja nägi seal üht kuju. See oli ta enese kuju, mis vaatas talle vastu. Seda lõvi ei teadnud. Ta sai kurjaks ja tõstis oma käpa üles. Samuti tegi tema peegeldus vees. Nüüd sai lõvi õige vihaseks. Ta hüppas urisedes alla sügavasse kaevu. Sellest ajast saadik ei näinud jänes enam oma ebameeldivat naabrit. Ta elas üksinda, kuid rahulikult.

E.T.
Toronto E.S. Täienduskool

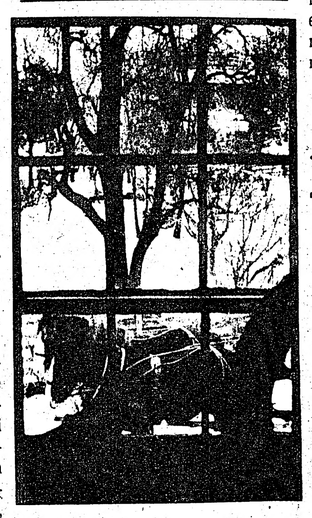

Black Creek Pioneer Villages

Juulikuus, kui isal oli puhkus, „sõitsime vaatama seda vanaaegset küla. Aga hommikul sadas vihma, sõitsime sellegipoolest ja eksisime valele teele. Kui vihm lakkas, leidsime õige tee Pioneer Villagisse.

Majad olid seal huvitavad. Igas majas oli tulease, kus küpsetati mõnda toitu. Kaminatule valgusel kedrati ja kooti sukka, sest elekter puudus. Kõik esemed olid kodus valmistatud. Vaatasin, kuidas valmistati küünlaid, mida vanasti lampide asemel tarvitati. See oli huvitav küla. Sõidame kunagi jälle sinna vaatama, kuidas elati vanasti.

L.P.
Toronto E.S. Täienduskool

„MEIE ELU" on eestluse hoidja ja ühendaja paguluses, püüdes kaasa aidata eesti keele säilitamiseks ja kasvava noorsoo hoidmiseks meie rahvusgrupi liikmena — seepärast lugege ja tellige „MEIE ELU".

KODU

Ma oletan, et igal inimesel kultuurilmas on oma kodu. Minul on aga mitu kodu. Üks kodu on muidugi vanemate juures, kus ma harilikult magan, aga ma elan siiski vahest ka vanaema juures. Suvekodu on mul talus ja teine vanaema suvilas.

Järveäärses talus on suvel lõbus. Seal on palju võimalusi väljas mängimiseks ja järves ujumiseks. Oma kodudes on mul kindlustunne, nendes on mõnus elada.

Mõtlen mõnikord, et küll oleks kole, kui peaksin elama laevas, mis sõidab läbi tormide. Seal ei tohiks välja minna, sest lained viivad sind mõnele üksikule saarele või haikalade kätte. Ma ei sooviks ka lennukit omaks koduks, mis sõidab teistele planeetidele. Mul ei ole soovi kohata seal rohelisi inimesi, kes söövad rohelist juustu ja kõnelevad naljakat keelt.

Olen õnnelik oma kodudega, kus elab meie perekond.

RISTO LEIVAT
Toronto E.S. Täienduskool

MEIE KOER

Meie koer on umbes kolm aastat vana. Ta nimi on Cindy ja ta on väga karvane. Kui ta joob, langevad ta pikad kõrvad vette. Iga päev, kui ma tulen koju lõunaks, ootab ta mind akna juures. Siis ma viin ta õue väheseks ajaks jalutama.

Kui läksime ärisse koeri vaatama, nägime kohe, et Cindy oli see koer, keda meie otsisime. Uue koeraga koju jõudes panime ta elutoa põrandale, et näha, kuidas meie kass seda väikest kutsikat sallib. Meil oli mure, et nad ei saa omavahel läbi. Kuidas siis saaksime nad suvel autos maale viia?

Meie üllatuseks nad ei olnudki, nii nagu öeldakse „kass ja koer", vaid neist said päris head sõbrad.

Cindy ei ole väga suur, kuna see sort koeri ei kasva suureks. Ta mängib ikka veel oma väikese mänguasjaga ja on kuri, kui keegi püüab seda ta käest ära võtta. Õhtul otsib ta omale magamiskoha, sest alati ei meeldi tal magada omas korvis. Hommikul on Cindy esimine üleval ja soovib õue minna. Tihti äratab ta isa unest ja jookseb siis kohe ukse, juurde, et välja pääseda. Ma arvan, et koerad tunnevad vist kella, sest ta teab täpselt, millal ukse juurde minna, kui isa on töölt koju jõudmas.

Ta tahab olla esimene isa tervitamas. Kui juhtub, et isa jääb hiljaks, ootab koer ukse juures niikaua, kui isa tuleb.

Kui läheme mõnikord perega välja, vaatab Cindy meile aknal järele ja kui tuleme tagasi, on tal nii heameel, et ta ei tea, kelle juurde minna või mida teha. Mul on väga hea meel, et meil on koer CINDY!

LINDA SILMA
Toronto E.S. Täienduskool

LILL-INGEL

OSKAR EHASTE

**Minu lillel on ingli nägu:
õiest pää ja lehtedest tiivad.
Ütlen tuulele: ära teda rägu,
ta ei ole sinu jagu
ja vaevalt ta nõrgad tiivad
teda kaugele viivad.**

**Nüüd on ta siin aias,
kuhu ka jäägu
pikemalt õitsema —
maapäälseks olema.**

**Tuul aga kavalalt trotsib:
lillele läheneb, põhjust otsib,
et teda kelmikalt kutsuda
endaga tõusma, inglina hõljuma
lõputus ruumis.**

**Ent mu lill-ingel tuule
sõnu ei kuule.**

Kevad on saabunud

Kui kevad on saabunud, tulevad linnud tagasi soojalt maalt. Lumi sulab. Muru läheb roheliseks ja puudele tulevad urvad külge. Lilled tõusevad maast, linnud laulavad ja teevad õmale pesad.

Kevadised pühad on kenad. Shokolaadi jänesed ja kirjud munad on toas laual. Ilusad lilled on vaasides. Kooli meil ei ole ja ma võin väljas mängida. Mulle meeldib kevadine soe ilm.

M.T.
Toronto E.S. Täienduskool

Pääsuke ilmaprohvet

Vanarahva tarkus ütleb: kui pääsukesed õhtul lendavad madalalt, tuleb vihma; kui nad aga lendavad kõrgel, on loota ilusat ilma. Kas pääsuke võib ilma ennustada? Seda küsimust on uuritud ja jõutud järgmisele huvitavale tulemusele:

mitte pääsuke ei ennusta ilma, vaid sääsed ja muud putukad, keda pääsuke enesele toiduks püüab. Kärbsed, sääsed, väikesed lendavad mardikad ei saa lennata niiskes õhus. Kui ülemised õhukihid muutuvad niiskeks, laskuvad putukad maapinna lähedale, kus õhk on veel kuiv. Ja mis peavad siis pääsukesed tegema, et küllaldaselt õhtueinet saada? Neilgi tuleb laskuda madalale toidulauale järele. Putukate madalat lendlemist meie ei näe, küll aga näeme pääsukesi.

„VIKERKAAR"

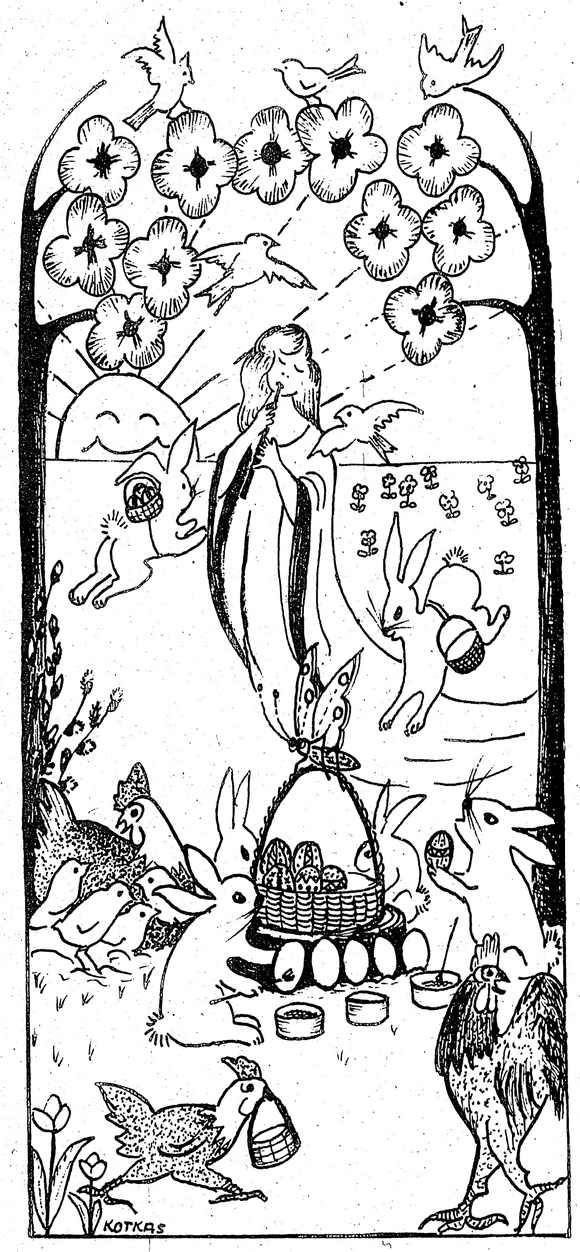

Kevadepühade muinasjutt

Kevade hõljus üle mägede, metsade, heinamaa ja niitude. Ta oli õrn ja armas ja puhus pajupilli. Sealt, kust tema rüü üle oli libisenud, sinna tärkasid lilled. Puud raputasid omi pakases tukkúma jäänud oksi ja neist tärkasid lehed ja õied. Õrnsinine oja pääses jää kaane alt ja hakkas laulu ümisedes voolama. Uus elu tärkas.

Linnud kuulsid pilliheli ja ruttasid kevadele vastu. Liblikad sirutasid lahti omad siidtiivad ja lendasid lindudega kaasa. Sama tegid ka mesilased ja isegi lepatriinud ei jäänud lehtedele istuma, vaid üritasid lennata.

Päike, kes oli kogu talve hilja tõusnud ja vara magama läinud ja suurema osa sellestki ajast tuisukardinate taga tukkunud, lükkas need nüüd eesmale, et näha mis maapeal on juhtunud. Kui ta kevadet nägi, läks temagi kullane nägu muhedalt naerule. „Kevade tuleb, kevade tuleb," sillerdas kogu loodus kevade pajupilliga kaasa.

Kui kevade metsaäärde lagendikule jõusid, algasid just munadepühad. Kukk Kuldhari oli kõige enne ärganud ja juhatuse omakätte võtnud. Koos jänkudega olid munakorvid kännu juurde toonud ja algaski munade värvimine. Kuldhari pidas hoolt, et küllalt mune värvimiseks jätkuks. Rohkem kunstiandega jänkud said värvimise ameti. Värvitud munad pandi kännule, suured korvi. Teised jänkud, kelledel kiired jalad, täitsid korvid värvitud munadega ja lippasid neid headele lastele jagama. Neil oli kibekiire, aina tulid ja läksid. Ainult suur kirju kana Todu-Lodu ütles, et tema esialgu ei saa veel värvimisest osa võtta ega abiks olla, sest paar muna on veel pesas ja õige varsti tulevad neist tibukesed välja. Ta istus urvapaju all ja munadest koorunud tibukesed sagisid tema ümber. Vahete-vahel ütles ta: „Kaa — kaa — kaa, lapsukesed, ärge kaugele minge, jääte töötegijatele jalgu."

Kana Sibli-Sabli tuli joostes munakorviga ja hädaldas. „Unustasin siidipaela, korvil ei olegi lipsu." Kui liblikas seda kuulis, trööstis teda: „Sibli-Sabli, ära kurvasta lipsu pärast, mina ise istun sangale, siis paistab nagu olekski seal lips.

Päike aga vaatas naerulsuil kevadpühade hommikust sagimist ja ütles: „Ärge minge paanikasse, küll te jõuate munad värvitud ja lastele viidud, pikk päev on veel ees. Täna ma ei lähe nii vara magama."

Kevadegi jäi kännu juurde seisatama, ta vaatas jänkude ja kanade toimetust ja mängis veel mitu, mitu lugu oma pajupilliga. Siis ta läks, tal oli veel pikk, pikk maa, ühest silmapiirist teiseni minna, et talvel tukkuma jäänud loodust äratada.

V.A. KIMBERG-KOTKAS

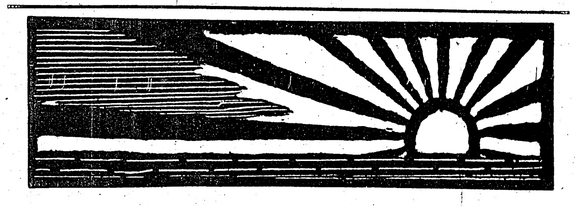

ILMUS PÄIKENE

Päikeseta jää jõelt ei liiguks,
ei saabuks linnud, lapsed õues ei kiiguks.
Ei sigineks silmi neil õnnesädemed
ega elustuks iial loodus-sidemed.
Kui tore, et sa tulid päikene!
Kui tore, et sa tõeliselt tulid, päikene!
Sa tulid peenrale, murule, mäele, merele,
tungisid majja ja metsaveerele,
pillutad elu, sära, soojust nüüd kõikjale.
Kui tore, su võlu tunda, päikene!

HELLA LEIVAT

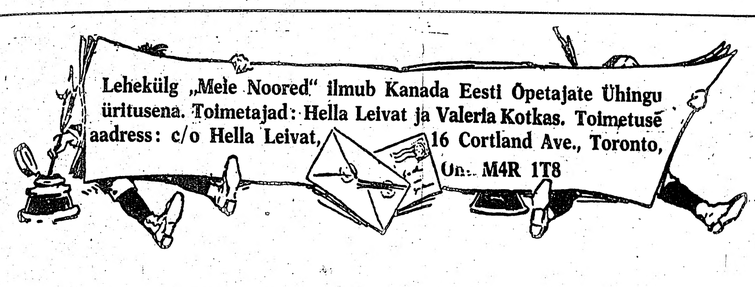

Lehekülg „Mele Noored" ilmub Kanada Eesti Õpetajate Ühingu üritusena. Toimetajad: Hella Leivat ja Valeria Kotkas. Toimetuse aadress: c/o Hella Leivat, 16 Cortland Ave., Toronto, Ont., M4R 1T8

PILLIROOS

Kui tuleb õhtu, vaikib roog,
sest magama läks tuulehoog.
Siis suplema läheb isand konn,
sest et see väga mõnus on.

Ja mis on mõnus ühele,
on mõnus see ka teisele.
Nii — kes kord õhtul loigul käis —
see nägi: konni vesi täis.

Siin silps ja sulps, seal sull-sull-sull!
Veepinnal mulli kõrval mull.
Roolehelt alla hüppab üks,
teist vette lükkab teine — müks!

Ja kui on mõnel isu täis,
läheb kuhugi, kus kindlam näis, —
ja kostab krooks! ja krooks! ja krooks!
Et vihma tuul ei homme tooks!

E. ENNO

KEVAD

Talve all olnud nurm saab rõõmust rohelised vered põskedele; kask löövb uude lehte, mis tõsise männiku kõrval hellasti naerateleb; toomingad ehivad end paari päeva sees lillehelvetega ja kogu maastik lõhnab värskust ja soojenenud maa mahlast.

Kaugelt lõunamaalt on lennanud rändlind ja ehitanud pesa puuoksale; pääsuke heljub vaikse taeva all, laulurästas vidistab järveninas oma viise liikumata öö-õhku ja kägu kukub oma kulda kaugete mägede külgedelt alla orgudesse.

Põllul on töömees agaras tegevuses ja meel täis lootust, külvab ta muhedasse mulda tulevase viljasaagi seemne.

JUHANI AHO

Segakoori „Lõbusal laupäevaõhtul" esit
loteriivõitude laud.

„Kollane roos"

„Lõbus laupäeva õhtu", Toronto Eesti Segakoori traditsiooniline kevadpidu, toimus 14. aprillil Toronto Eesti Maja suures saalis. Toronto Eesti Segakoor võib end lugeda nende väheste organisatsioonide hulka, kelle kevadpidu täidab alati peosaali viimse võimaliku toolini. Eelmisel aastal sundis ruumipuudus paljusid peokülalisi koguni tagasi koju pöörduma, kuna saal oli juba eelmüügil peagu viimse kohani välja müüdud.

„Lõbusa laupäeva õhtu" üheks tõmbenumbriks on alati olnud lõbus eeskava kooriliikmete poolt. Ei petutud seekordki.

Kava idee oli seekord Paul Kristal'ilt koos koorijuhi Uno Kook'iga. Neile oli tõhusaks abiks Enno Õunapuu, kes juba kodumaa operetilaval „Oklahomas" oli kaasa mänginud ja kes rikastas eeskava oma kogemuste, vajalike nootide ja eestikeelse tekstiga.

Eeskava eel segakoori esimees Siegfried Preem tervitas kokkutulnud peokülalisi, ennustas eeskavaks midagi lõbusat ja meelepärast ning tänas kõiki neid tublisid kooriliikmeid, kes peo kordaminekuks olid oma nõu ja jõuga abiks olnud.

Esimehe tervituse järele Lisanne Vaher tulvustas ladusalt järgnevat eeskava.

Eeskava võiks jagada kahte ossa. Esimene osa kujutas segakoori harjutamas Esto '84 laulupeoks C. Kreek'i „Ma kõndisin vainul", mida „vahvalt" ja rütmikindlalt juhatas Meeri Lehesalu.

Kava teine osa kujunes veelgi lõbusamaks, kui lavale kogunes „nais-

„Texase Kollase Roosi naiskoori" s
Õunapuu.

Sobivaid kink
● Pewter ● Höbe
● Klaas ● Kristall
● Köögi- ja sauna
THE SCANDI
235 Danforth Ave.
Tel. 469-3886

UUS AUTO — ESTO
ACADIAN SCOOTER $5812
Peter Burdon
PONTIAC BUICK LIMITED
348 DANFORTH AVENUE,
TORONTO, ONTARIO M4K 1N9

uinasjutt

di kännule, suured korvi.
ud, kelledel kiired jalad,
id värvitud munadega ja
d headele lastele jagama.
kiire, aina tulid ja läksid.
r kirju kana Todu-Lodu
ma esialgu ei saa veel
osa võtta ega abiks olla,
una on veel pesas ja õige
ad neist tibukesed välja.
rvapaju all ja munadest
tibukesed sagisid tema
ete-vahel ütles ta: „Kaa
aa, lapsukesed, ärge kau-
jääte töötegijatele jalgu."
li-Sabli tuli joostes muna-
nädaldas. „Unustasin sii-
rvil ei olegi lipsu." Kui
da kuulis, trööstis teda:
i, ära kurvasta lipsu pä-
se istun sangale, siis pais-
lekski seal lips.
vaatas naerulsuil kevad-
ommikust sagimist ja üt-
minge paanikasse, küll te
ad värvitud ja lastele vii-
äev on veel ees. Täna ma
vara magama."
i jäi kännu juurde seisa-
aatas jänkude ja kanade
a mängis veel mitu, mitu
ajupilliga. Siis ta läks, tal
k, pikk maa, ühest silma-
ni minna, et talvel tukku-
loodust äratada.

KIMBERG-KOTKAS

XENE

s.

e,

HELLA LEIVAT

Ühingu
netusē
ronto,

Segakoori „Lõbusal laupäevaõhtul" esitatud „Texase Kollase Roosi naiskoori" liikmeid. Ees rikkalik loteriivõitude laud.
Foto — S. Preem

„Kollane roos" Texasest

„Lõbus laupäeva õhtu", Toronto Eesti Segakoori traditsiooniline kevadpidu, toimus 14. aprillil Toronto Eesti Maja suures saalis. Toronto Eesti Segakoor võib end lugeda nende väheste organisatsioonide hulka, kelle kevadpidu täidab alati peosaali viimse võimaliku toolini. Eelmisel aastal sundis ruumipuudus paljusid peokülalisi koguni tagasi koju pöörduma, kuna saal oli juba eelmüügil peagu viimse kohani välja müüdud.

„Lõbusa laupäeva õhtu" üheks tõmbenumbriks on alati olnud lõbus eeskava kooriliikmete poolt. Ei petutud seekordki.

Kava idee oli seekord Paul Kristal'ilt koos koorijuhi Uno Kook'iga. Neile oli tõhusaks abiks Enno Õunapuu, kes juba kodumaa operetilaval „Oklahomas" oli kaasa mänginud ja kes rikastas eeskava oma kogemuste, vajalike nootide ja eestikeelse tekstiga.

Eeskava eel segakoori esimees Siegfried Preem tervitas kokkutulnud peokülalisi, ennustas eeskavaks midagi lõbusat ja meelepärast ning tänas kõiki neid, tublisid kooriliikmeid, kes peo kordaminekuks olid oma nõu ja jõuga abiks olnud.

Esimehe tervituse järele Lisanne Vaher tutvustas ladusalt järgnevat eeskava.

Eeskava võiks jagada kahte ossa. Esimene osa kujutas segakoori harjutamas Esto '84 laulupeoks C. Kreek'i „Ma kõndisin vainul", mida „vahvalt" ja rütmikindlalt juhatas Meeri Lehesalu.

Kava teine osa kujunes veelgi lõbusamaks, kui lavale kogunes „naisansambel Texasest", kelleks tegelikult oli osa segakoori meesliikmeist naisrõivais, parukais ja grimeeritult. „Koorijuht" Lisanne Vaher tutvustas ansambli liikmeid üksikult, kuna igaühel oli koomiline nimi, näiteks Kriuks Matilde, Kniks Marichen, jne. Ainsaks „meesliikmeks" oli kauboi rõivais ja pikkade vurrudega Tamara Norheim.

„Texaslased" esitasid 4 pala, neist esimesena ameerika rahvalaul „Kollane roos" ja ülejäänud R. Rodgers'i operetist „Oklahoma". Kaks neist olid duetid ansambli toetusel Tamara Norheimi ja Enno Õunapuuga: „Oo, kuis nii kaunis on hommik" ja „Rahvas meid armunuks peab" ning lõpuks opereti teise vaatuse finaal „Oklahoma OK". Saatemuusika eest hoolitsesid Uno Kook ja Erik Liigand. Lava dekoratsiooni eest hoolitses Feliks Tamm ja „Texase" grimmi eest Astra Rein.

Eeskava võeti piduliste poolt vastu tugeva ning kestva aplausiga.

Järgnes pidu — tavalise korra kohaselt jalakeerutusega V. Gustavsoni 7-liikmelise orkestri saatel.

Peo toidupoolise eest hoolitses segakoori abiesimees Nelly Hubel arvukate abilistega ning kellelgi ei tulnud puudu maitsvatest võileibadest, pirukatest ega kookidest.

Ülirikkalik loterii Margot Enderes' i üldkorraldusel, 800 loosiga, müüdi läbi saali esimese poole ulatuses. Eks järgmisel aastal tuleb vist alustada looside müüki kaugemast otsast.

Baari tugev läbimüük garanteeris ülilõbusa peotuju, millist pole märgata olnud paljudel pidudel.

-mi

„Texase Kollase Roosi naiskoori" solistid Tamara Norheim ja Enno Õunapuu.
Foto — S. Preem

Sobivaid kinke igaks sündmuseks
● Pewter ● Hõbeehteid ● Roostevaba esemeid
● Klaas ● Kristall ● Lambid ● Serviisid
● Köögi- ja saunatarbed j.m.
THE SCANDINAVIAN SHOPPE
235 Danforth Ave. Toronto, Ont. M4K 1N2
Tel. 469-3886 Omanikud eestlased.

UUS AUTO — ESTO '84
ACADIAN SCOOTER $5812.00
Peter Burdon
PONTIAC BUICK LIMITED
348 DANFORTH AVENUE,
TORONTO, ONTARIO M4K 1N9

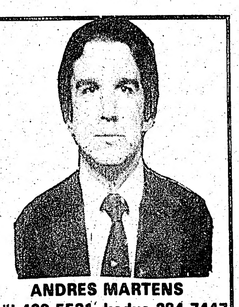

ANDRES MARTENS
tööl 469-5531, kodus 284-7447

Jüripäeva paraad

Eesti gaidide ja skautide Jüripäeva paraad toimub 29-ndal aprillil Eesti Maja suures saalis kell 4.00 p.l. Kogunemine kell 3.30 p.l. Gaidid ja skaudid võtavad osa eeskujulikus vormis. Vanemad ja külalised teretulnud.

EESTI GAIDIDE MALEV KANADAS
EESTI SKAUTIDE MALEV KANADAS

Kõikideks kindlustusteks
H. LATER & CO. LTD
„Insurance"
1482 Bathurst St.,
Toronto M5P 3H1
Tel.: 653-7815 ja 653-7816

Maitseained

Toronto Eesti Aiandusklubi märtsi kuu loenguõhtu avas klubi juhatusliige E. Kuris. Õhtu lektoriks oli Hilja Jukkum teemal „Maitseained". Ettekande lõpus näitas J. Roand valguspilte, mida oli võtnud Hilja Jukkum külaskäigul Uus-Meremaale.

Huvitavad olid pildid sealsest maastikust ja taimestikust. Maitseaineid esitades leidis lektor, et sageli ajame segamini mõisted maitseaine, maitselisand ja lõhn- ehk aroomaided. Maitseained on taimsed saadused, kus kasutamist leiavad juured, lehed ja viljad. Need soodustavad toitainete säilitamist, paljud nendest aktiseerivad ainevahetust, samuti tarvitatakse neid ravimitena. Üldiselt võib öelda, et maiseained teevad tugevamaks põhitoitainete maitset ja aroomi, mitte aga ei hävita seda. On vaja meeles pidada, et kõikide toitude maitsemiseks ei tohi kasutada samu maitseaineid nagu näiteks pipart, loorberi ja soola — võiks vist öelda, et siis maiseks kõik nagu sült. Kodumaal meie toidulaud ei olnud eriti vaheldus-rikas. Nüüd oleme palju oma asukohamaadest lisanud toidukavasse. Meie vanasõna ütleb „Parem suutäis soolast kui maotäis magedat". See ei tohiks olla nüüd takistuseks uute maitsete avastamisel. Ajaloos on maitseainete saamiseks peetud veriseid lahinguid, on valetatud, petetud, varastatud, tapetud, tuleriidal põletatud ja seda aastasadade jooksul ainuüksi, et mõnda maitseainet saada. On ka lugusid, mis sisaldavad ilusaid müüte jne. Maitseainete ajalugu on huvitav peatükk toidu ja toitumistavade ajaloos. Vanasti oli toidu säilitamine primitiivne, siis tarvitati maitsenaineid toidu säilitajatena. Tänapäeval peame osa maitseaineid lisama hiljem toidule, kuna sügavkülmetamine maiseainete mõju vähendab. Järgnevalt vaatles lektor erinevaid maiseaineid nagu aniisi, ingveri (Ginger), kaneeli, koriander, muskaati, pipraid, ristiköömneid, kollajuuri, kardemoni, safrani, vanilli jt.

KORIANDER

Korainder (Coriandrum sativum) on üheaastane taim. Hilja Jukkum proovis seda aias kasvatada. Ta leidis, et sobivates tingimustes on see siin võimalik. Maitseainena kasutatakse seemneid ja värskeid lehti. Nimi tuleb kreeka-keelest sõnast koris, mis tähendab lutikat. Kui taim on kuivanud siis omab meeldiva lõhna. Rohelised mittevalminud seemned lõhnavad tõesti nagu lutikad. Roomlased maitsestasid veini koriandrega. Lektor oli seda kasutanud likööri maitsetamisel. Lisandina on see kasutusel Martini ja ginni valmistamisel. Kasutatakse laialdaselt vorstides, sinkide soolamisel, pasteetides, küpsetamisel, lisandina erilise sinepi valmistamisel. Vahemere-äärsetes maades kasutatakse seda samal viisil, kui meie kasutame peterselli.

SAFRAN JA KARDEMON

Safran (Crocus sativus) on üks krookuse liik, mis eriti hästi kasvab vahemereäärsetes maades. Safranit on nimetatud maitseainete kuningas. Tegelikult võiks öelda, et safran on kallim kui kuld. Ühe naela safrani saamiseks on vaja 85.000 lille. Seda kasutame suhteliselt vähe maitseainena toidu maitsestamiseks. Roomlased ja kreeklased täitsid patju selle lõhnava lillega. Värvainena on see vähe kasutamisel, kuna värv on vees lahustuv ja ei kannata pesemist. Palju on safrani järelaimatud. Keskajal maeti elusalt see, kes oli mingit muud ainet safrani pähe müünud. Ka tänapäeval on safrani aseaineid müügil. Tavaliselt leotatakse safran keeduleemes. Seda teeme ka saia valmistamisel.

Gardemon (Cardamom) kasvab mägedes 700 kuni 1500 meetri kõrgusel põõsana ja väga niiskes kliimas. Kuna poolvalminud seemnete korjamine toimub käsitsi, siis on ka aru-saadav selle kõrge hind. Kui ostame jahvatatud kardemoni võime saada pulbri, kuhu on jahvatatud sisse ka väline kest. Soovitav on osta terad, millised siis vastavalt vajadusele puhastame ja peenendame. Kasutame seda saiade ja küpsiste valmistamisel. Araablased ja perslased lisavad seda kohvile. Annab lihatoitudele nagu kanahautisele, frikadellidele ja suppidele natuke erinevat maitset.

MUSKAAT

Kuivatatud maitserohelisi, muskaatpähkleid, on kasulik osta etnilistest äridest, kus on hinnad soodsamad kui suurtes toiduärides. Lektor juhtis tähelepanu ajakirja Harrosmith'i viimasele numbrile, kus on huvitavat maitseainete kasvatamisest ja säilitamisest. Seal on ka artikel „bumerangroimast," milles on juttu siin varem keelatud tõrjeainete müügist vähemarenenud maadesse ja kust need nüüd tagasi tulevad maitsetaimedes. Kanada seadus ei nõua maitsetaimede keemilist kontrolli. Järgnes arutlus ettekantud huvitava teema kohta.

Lõpuks loositi välja lektori poolt kingitud raamat „Nature's Healing Plants". Võitjaks oli Madis Jürima.

□

Aiandusklubi järgmine loeng on Toronto Eesti Majas 26. aprillil, kus on lektoriks prof. dr. Jaan Terasmäe teemal: „Alaska maastik ja taimestik". Loengut saadavad valguspildid. Aprillil loengule palutakse kaasa tuua koduaias ja kodus olevad üleliigsed püsitaimed ja seemned, et neid saaks teiste kohalolevate aiandushuvilistega vahetada. Kavas on 26. mail väljasõit Hamiltoni kiviktaimla, kus annab seletusi Madis Jürima. Väljasõidu üksikasjad teatakse hiljem.

EKs

Ermi SOOMET
TULUMAKSULEHTEDE
täitmine
Kokkuleppeks helistada 247-3150

EI
MINGIT
KOMPROMISSI
KOMMUNISTIDEGA
K. Päts — 1918.

TORONTO LINN

SUVINE KELLAAEG
29. aprillist kuni 28. oktoobrini 1984

Linnapea on proklameerinud suvise kellaaja Toronto linnas 1984. aastaks. Üleminek suvisele kellaajale toimub pühapäeval, 29. aprillil kell 2 öösel ja kestab kuni 28. oktoobrini kell 2 öösel.
Palutakse kellad ÜKS TUND EDASI LÜKATA.

Roy V. Henderson
City Clerk

S. HOPPE CLEANING & BUILDING CARE LTD.
Puhastan keemiliselt vaipu, mööblit ja akende pesemine.
Söögituba, elutuba ja koridor $59.95
SAMUEL HOPPE
Äris: tel. 686-4030 Kodus: tel. 686-4395

„Põhjala Tütred" tähistasid 35-ndat aastapäeva

Toronto gaidlipkond „Põhjala Tütred" tähistas 35-ndat aastapäeva pühapäeval, 8. aprillil erilise jumalateenistusega Vana-Andrese kirikus ja sellele järgnenud koosviibimisega, kus näidati filmi lipkonna möödunud tegevusest ja esitati kirev eeskava.

Ajaloo käiku võib muuta ka tütarlaps, kui ta tegutseb oma usulise kutsumuse ja südamehääle juhtimisel, ütles päevakohases jutluses koguduses õpetaja Udo Petersoo tuues näiteks Püha Johanna, prantslaste rahvusliku kangelase elu ja võitluse oma rahva iseseisvuse taastamisel ja 100-aastase sõja võidukale lõpule viimiseks. Usuline kutsumus, eesti rahva vabaduse eest võitlemiseks, võib „Põhjala Tütardest" teha rahvuslikud sangarid, kui nad jälgivad usulist kutsumust ja teotsevad oma südamehäält kuulates.

Jumalateenistusel viibisid vanemgaidid koos hellakeste, juhtide ja külalistega. Vanemgaididest olid jumalateenistusel kaastegevad Merike Põldmaa, Maimu Nõmmik, Silvi Verder, Ava Kiilaspea, Ene Rannala. Palve kodumaa eest pidas Tiina Hubel.

EDUKAS TEGEVUS

Jumalateenistusele järgneval seltskondlikul koosviibimisel andis ülevaate lipkonna tegevusest 35-e aasta jooksul lipkonna auvanem Hilja Kuutma. See algas 1. mail 1949, kui kokku tuli 7 tütarlast ja moodustasid vanemgaidide grupi. Sellest kujunes varsti 14-liikmeline gaidsalk, kelle hoogsal tegevusel sai teoks teotahteline gaid lipkond „Põhjala Tütred". Selle nimetusega taheti edasi kanda sümboolselt seda gaidivaimu, mis kaasa toodi Kodu-Eestist ja Rootsist. 35-e aasta jooksul on sellest lipkonnast läbi käinud sadu ja sadu tublisid eesti tütarlapsi. Nendest esimestest on veel praegu kolm aktiivselt tegevad gaidluses.

Esimene gaidilaager „Veskijärve" korraldati 1950. aastal St. John järve kaldal.

„Tibutare" 1953. a. oli esimene iseseisev hellakeste laager eesti gaidide ajaloos. See aastakümme oli üldse väga tegevusrikas lipkonna ajaloos. Korraldati omakultuuriõhtuid, pidustusi, abistati teisi eesti organisatsioone nende tegevuses, täiendati oma teadmisi. Lipkond sai omale toa Vana-Andrese kirikus. Kümnendal aastapäeval õnnistati kirikus rühmade lipud. 1955. a. heitis lipkond peret. Selle tagajärjel moodustati uus gaidlipkond „Rajaleidjad".

Kuuekümnendatel aastatel lipkond võttis omale lasterikka kasuperekonna Saksamaal, kelle eest hoolitseti järgmiste aastate jooksul. Võeti osa mitmest Kanada gaidide üritusest, tutvustati Eestit ja eesti gaidlust. Asutati ametlik Vanemate Kogu. Lipkond ei korraldanud enam iseseisvaid laagreid, vaid võttis osa mitmest üldlaagrist.

Seitsmekümnendatel aastatel alustati käsitööde valmistamisega ja nende müügi korraldamisega, et lipkonnale saada vajalist majanduslikku kandepinda. Kotkajärvel anti üle „Põhjala Tütardele" lagunev Järvetare. Sellest sai Vanematekogu tõhusal kaasaaitamisel lipkonna kaunis Metsakodu. Võeti osa maleva poolt korraldavatest üritustest. „Põhjala Tütreid" jätkus igasse laagrisse. Lipkonna vanemgaidide koor kujuneb populaarseks Torontos.

Kaheksakümnendatel aastatel lipkond läks kindlalt edasi nooreme juhtkonna juhtimisel. Arvuliselt oli lipkond sama, kui 10 aastat tagasi. Õnnestusid moenäitused, kus demonstreeriti omavalmistatud rõivaid. Korraldati emade ja tütarde õhtuid, mitmeid erikursusi ja valmistati vanadele ja haigetele rõõmu, neid külastades. Teoks sai uus allüksus „Mutid". Sellesse üksusesse kuuluvad tütarlapsed, kes on ületanud vanemgaidi ea, kuid siiski soovivad lipkonna tegevusele kaasa aidata.

35-e aasta jooksul on olnud lipkonns juhtideks Evelyn Koop, Erika Bockfeldt, Juta Tammik, Helju Kivioja, Hilja Kuutma, Helgi Nippak, Marja Soots, Maie Kask, Leili Terts, Magot Noortmaa ja praegune — Silvia Birk-Terts. Lipkonna vanemateks on olnud Helene Tiidus, Hilda Kuutma, Helju Kivioja, Silja Peek, Leili Terts ja praegu Margot Nortmaa.

Lisaks auvanema ülevaatele „Põhjala Tütarde" tegevusest, peatus Ellen Valter lähemalt lipkonna sisemise elu korralduse ja sõprussidemete kujunemise juures.

EESKAVA

Järgnesid tervitused arvukatelt külalistelt, gaidide ja skautide organisatsioonide juhtidelt koos kingituste üleandmisega sünnipäevalapsele.

Lõpuks tuli kirev eeskava, kus gaidid ja vanemgaidid nooruslikus elavuse ja rõkkava naeru saatel esitasid karaktertüüpe mitmest filmitähest ja nende lauludest. Vahendaja osa täitis Sandra Rannu. Teadustajaks oli Kristi Valter, kes juhendas kireva osa ladusat ettekandmist.

Gaidlipkond „Põhjala Tütred" 35-nda aastapäeva tähistamisel Vana-Andrese kirikus.
Foto — S. Preem

LAHKUS MEIE ARMAS

VIIU KIVILAHT

sündinud 24. detsembril 1896
surnud 12. aprillil 1984

leinavad
HELI ja HANNES
MARET, VALENTINE ja ARTUR

ARMAST

VIIU KIVILAHT'i

mälestab kurbuses

EHATARE PERE

OMA ARMAST VILISTLAST

rer.silv. PAUL VIIDIK'ut

sündinud 30. detsembril 1905
surnud 13. aprillil 1984 Waterloos

mälestab sügavas leinas

KORPORATSIOON FRATERNITAS ESTICA

KORP! FRATERNITAS ESTICA LUGUPEETUD VILISTLAST

rer.silv. PAUL VIIDIK'ut

sündinud 30. detsembril 1905
surnud 13. aprillil 1984 Waterloos

mälestab leinas

EESTI KORPORATSIOONIDE LIIT

MÄLESTAME KURBUSES

ARNOLD POTISEPP'a

HELLE ja TOOMAS RATNIK

ESTO'84 TORONTO 150

Parandusi Esto ürituste kalendris

Esto ürituste kalendris, nagu see ilmus „Teated '84" nr. 3 on parandada: hommikused jumalateenistused hotellis Royal York on kõikide vabakoguduste poolt ühiselt korraldatud palvused, mitte ainult Toronto Eesti Evangeelse Immanueli kiriku poolt (jutlustaja dr. A. Laur).

„Inglise Kolledž'i" nimetuse asemel tuleb lugeda Tõrvand-Tellmani Inglise Kolledž.

Lisada: Apostliku Õigeusu jumalateenistus on kolmapäeval, 11. juulil kell 11.00 Peetri kirikus.

„Esto Teated '84" nr. 3 on laiali saadetud „Meie Elu" ja „Vaba Eestlase" lisana ja 5—10 numbrit eestlaste organisatsioonidele üle maailma. Kellel neid vaja sõpradele andmiseks, palutakse kirjutada Esto büroole või helistada (416) 465-1834.

LENDUR

Ltn. ARNOLD F. POTISEPP'a

mälestab

EESTI OHVITSERIDE-KOGU KANADAS

Leinateateid

Maie Lepik-Carlsson suri 26. veebr. Norrköpings. Ta oli sünd. 19. sept. 1939 eestis.

Erich Jürgensens suri 13. märtsil Eskilstunas. Ta oli sünd. 31. aug. 1912 Kolga-Jaanis.

Johannes Kivimägi suri 15. märtsil Eskilstunas. Ta oli sünd. 7. sept. 1899.

Helga Toater suri 13. märtsil Torontos. Ta oli sünd 19. juulil 1912 Loksal.

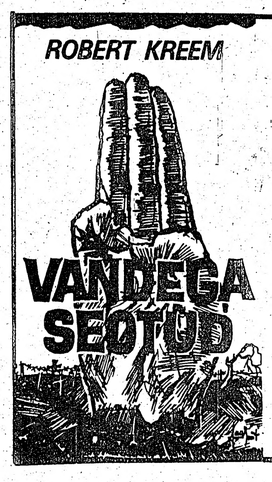

Mälestusi ● Tähelepanekuid
● Otsinguid
1923—1948

Saatoks — KALJO LOONE

Kaas ja illustratsioonid — JOANN SAARNIIT

Pilte ● Dokumente
237 lk. — 15 dollarit
Postiteel tellides lisandub hinnale saatekulu.

Müügil
„MEIE ELU" taliuses
958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6

LAHKUS ARMAS EMA JA VANAEMA

LINDA JOHANNA ILVES

neiuna Rammul
sündinud 22. detsembril 1893
surnud 11. aprillil 1984

leinavad

ÕIE ja JÜRI
KRISTA ja HARRY

ARMAST HEAD

LINDA ILVES't

mälestavad leinas

WILLEM ja SALME LOHUARU
PEETER ja MAI

UINUS IGAVESELE UNELE

LINDA JOHANNA ILVES

mälestavad kurbuses

HELMI MÄGI
KATRIN, RITA, TOOMAS ja ASKO KÜTTI

ARMAST

LINDA ILVES't

mälestavad sügavas kurbuses

ALBERT RAMMUL perekonnaga ja
SUGULASED kodumaal

Meie südamest tulev kaastunne ÕIELE ja perekonnale ema ja vanaema

LINDA ILVES'e

surma puhul

„RAJALEIDJAD"

KIRIKLIKKE TEATEID

EELK PEETRI KOGUDUS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto, Ontario M4P 2L1
Praost Andres Taul. Tel.483-4103
Kantselei tel. 483-5847
Õpetaja Edgar Heinsoo
Tel. kodus 283-9387
Tel. kirikus 483-6848
Organist dr. Roman Toi

SUUR-NELJAPÄEVA õhtul kell 7.30 KANNATUSAJA KONTSERT. Cantate Domino dr. Roman Toi juhatusel esitab Joh. Stainer'i „RISTILÖÖMINE". Solistid: Georg Soans ja Andres Raudsepp. Piibliteksti loeb Tarvo Kass.

SUUR-REEDE jumalateenistused ARMULAUAGA: kell 11 h. ja kl. 6 õ. Teenivad mõlemad õpetajad. Solist Tamara Norheim.

ÜLESTÕUSMISPÜHA jumalateenistused pühapäeval, 22. aprillil: kell 6 hommikul, teenib õp. E. Heinsoo; kell 11 h. õp. A. Taul. ESTONIA orkester, juhatab Uno Kook. Mõlemale jumalateenistusele järgneb hommikusöök all saalis, peakorraldaja Eneri Taul.

EASTER SERVICE at 9.30 a.m. Easter presentation „LOOKING FOR JESUS". Cast in order of appearance: Elva Palo, Robert Hinzel, Kristina Hinzel, Toomas Patterson, Debbie Hinzel, Tisa Arro, Aina Arro, Robert Kruus, Tanya Ottas, Karina Patterson. Produced by Elva Palo; Accompanist Kuldar Palo, guitar. The Service is followed by breakfast.

Eesti koguduse liikmed — tulge vaadake ülestõusmispüha ettekannet, mida meie ingliskeelse koguduse pühapäevakool esitab!

INGLISKEELSED JUMALATEENISTUSED igal pühapäeval kl. 9.30 hommikul, samal ajal ingliskeelne pühapäevakool.

KOGUDUSE KANTSELEI on avatud teisipäeviti 10—6-ni, neljapäeviti 12—3 p.l.

ÕPETAJA KÕNETUNNID kolmapäeviti kl. 9.30—12 e.l., neljapäeva õhtuti kl. 6—8 kiriku kantseleis.

TORONTO EESTI S.P. ADVENTKOGUDUS
804 Broadview Ave.
(Allmaaraudtee vastas, Eesti Maja poole)
Tel. 626-3417

Laupäeval, 21. aprillil kell 9.30 h. PIIBLIKLASS.

JUTLUS kell 11.00 h. Jutlusaine: „Mis kasu on minul Kristuse kannatamisest ja surmast."

Kõik teretulnud!

TORONTO EESTI AP.-ÕIGEUSU KOGUDUS
Praost E. Lepik. Tel. 1-519-941-4309
RR 5. Orangeville, Ontario

SUUR-REEDEL, 20. aprillil kell 2.00 p.l. ARMUALAUA-JUMALATEENISTUS Peetri kirikus. Teenivad ülempreester E. Velleso ja praost E. Lepik, laululehed.

Ülestõusmise pühade JUMALATEENISTUS peetakse laupäeval, 21. aprillil kell 11.00 õ. Peetri kirikus. Teenivad praost A. Taul, ülempreester E. Velleso ja praost E. Lepik. Ülestõusmise evangeelium loetakse kuues keeles. Laulab koguduse laulukoor G. Raagi juhatusel. Laululehed.

TORONTO EESTI EV. LUT. USU KOLMAINU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto
Tel.: 698-7977 või 766-7853

Sherbourne allmaaraudteejaam on kiriku kõrval.

Õp. O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd., Scarborough

SUUR-REEDE 20. aprillil on JUMALATEENISTUS kell 1.30 p.l. armulauaga, laulab Estra Toompuu.

ÜLESTÕUSMISPÜHAL, 22. aprillil on varane JUMALATEENISTUS kell 8.00 h., laulab Georg Soans.

Emadepäeva JUMALATEENISTUS on pühapäeval, 6. mail kell 3.00 p.l. Järgneb koosviibimine.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on iga kuu teisel esmapäeval kella 6—8-ni kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

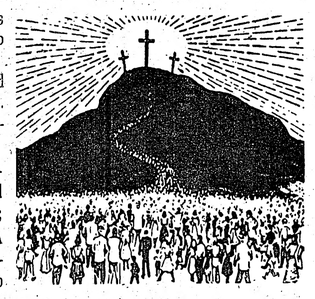

Õnnistatud Ülestõusmispühi

Tõepoolest
võttis Ta enese peale meie haigused,
ja kandis meie valusid.
Meie aga pidasime teda vigaseks,
Jumalast peksetuks ja vaevatuks.
Ent Teda haavati meie üleastumiste pärast,
löödi meie süütegude tõttu.
Karistus oli Tema peal,
et meil oleks rahu.
Ja tema vermete läbi on meile tervis tulnud.
Me kõik eksisime nagu lambad,
igaüks meist pöördus oma teed,
aga Jehoova laskis meie kõigi süüteod
tulla Tema peale.
Teda piinati ja Ta alistus
ega avanud suud
nagu tall, keda viiakse tappa,
nagu lammas, kes oma niitjate ees on vait,
nõnda ei avanud Ta oma suud.
Jesaja 53; 4—7.s.

* * *

T.E.B.K. Välismissionitoimkond

EELK TORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS
383 Jarvis St. Toronto, Ont. M5B 2C7
Õp. Udo Petersoo
3714 Beechollow Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128 või 625-5930,
kirikus 923-5172
Organist pr. Asta Mitt
Koorijuht pr. Asta Ballstadt

Reedel, 20. aprillil kell 4 p.l. SUUR-REEDE JUMALATEENISTUS. Solist Helmi Betlem. Teenivad õp. Elmar Pähn ja kog. õpetaja.

Pühapäeval, 22. aprillil kell 11 hm. ÜLESTÕUSMISPÜHA JUMALATEENISTUS. Muusikalises osas esineb perekond Voitk.

Pühapäeval, 29-dal aprillil kell 11 hm. pühapäevane JUMALATEENISTUS.

Pärast jumalateenistust kunstnike H. HERMAN'i ja E. MILVEK'i näituse avamine.

Pühapäeval, 6. mail kell 4 p.l. koguduse 35-dat aastapäeva ja koguduse õpetaja 50-dat sünnipäeva tähistav PIISKOPLIK JUMALATEENISTUS. Laulab koguduse segakoor. Pärast jumalateenistust koosviibimine kohvilauas.

Pühapäeval, 13. mail kell 5 p.l. EMADEPÄEVA JUMLATEENISTUS pühapäevakooli noorte osavõtul. Pärast jumalateenistust aktus ja kohvilaud. Kõneleb gaider Hilja Kuutma ja esinevad pühapäevakooli noored.

PÜHAPÄEVAKOOL igal pühapäeval jumalateenistuse ajal.

LEERI-EELSED iga kella 11.00-nese jumalateenistuse ajal.

PIIBLITUNNID tundaega iga enne kella 4.00-st jumalateenistust.

Koguduse SEGAKOORI harjutused toimuvad igal esmaspäeval kell 7 õ. kirikusaalis.

ÕPETAJA KÕNETUNNID kiriku kantseleis: teisipäeviti kl. 6 p.l.—8 p.l., neljapäeviti kl. 2 p.l.—8 p.l. ja pärast jumalateenistusi.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Jutl. Kaljo Raid
36 Bards Walkway, Willowdale, Ontario M2J 4T9
499-6488

„VABADUSE KUULUTUS"
RAADIOSAATED IGAL PÜHAPÄEVAL
kell 3—3.30 p.l.

Reedel, 20. aprillil kell 11.00 h. SUUR-REEDE JUMALATEENISTUS, kõneleb K. Raid, solist J. Viinalass – viiul, Issanda surma mälestamine.

Kell 4.00 p.l. SUUR-REEDE helides, segakoor Ch. Kipperi juhatusel, solistid A. Kaups ja M. Wilbiks. Kõne E. Toompuu.

Pühap., 22. aprillil kell 11.00 h. ÜLESTÕUSMISPÜHA JUMALATEENISTUS, K. Raid, segakoor.

Kell 6.00 õ. Ülestõusmispüha õhtu, tunnistused, noortekoor.

TORONTO EMMANUELI EVANGEELNE KOGUDUS
21 Swanwick Ave. Tel. 698-5645
Pastor Allan Laur
72 Appleby Cres., Markham, Ontario L3R 2L4
Tel. 477-6248

Reedel, 20. aprillil kell 3 p.l. SUUR-REEDE JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur. Lauluettekandeid. Issanda surma mälestamine.

Pühapäeval, 22. aprillil kell 11.30 hommikul ÜLESTÕUSMISPÜHA JUMALATEENISTUS koos Presbüteri kogudusega. Kõneleb Henry Russel. Laulavad koor Ülo Lindströmi juhatusel, Raul ja Ülo, noorte trio ja Leesment'i noored. Pärast jumalateenistust kohvilaud.

Kolmapäeval, 25. aprillil kell 7.00 õ. PALVE-ÕHTU.

Eesti arst valvekorras

20., 21. 22. aprillil
dr. A. Rebane 461-6383
28. ja 29. aprillil
dr. M. Leesment ... 481-6834

EESTI VABAKOGUDUS TORONTOS
20 Thorncliffe Ave. Tel. 463-6223
Jutlustaja E. Saraoja
Kirik: 562 Jones Ave. Tel. 461-2077

Suur-Reedel, 20. aprillil kell 11.00 h. JUMALATEENISTUS, teenib jutlustaja E. Saraoja, laulab naiskoor. ISSANDA SURMA mälestamine.

Pühap., 22. aprillil kell 11.00 h. Ülestõusmispüha JUMALATEENISTUS, sisustab sõnas ja laulus koguduse naisring.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Lut. Kirik, Bloor & Indian Rd.
Õp. T. Nõmmik
501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2
Tel.: 483-2478 ja 1-527-0410

Suurel-Neljapäeval, 19. aprillil kell 15.00 JUMALATEENISTUS Virginia United kirikus (Hwy 48 & Royal Beach Rd.).

Suurel-Reedel, 20. aprillil kell 17.00 JUMALATEENISTUS armulauaga Torontos. Samal ajal PÜHAPÄEVAKOOL.

Esimesel Ülestõusmise pühal, 22. aprillil kell 19.00 JUMALATEENISTUS Ehatares.

ÕPETAJA KÕNETUNNID: igal neljapäeval kell 18.00—19.30 omas kodus 501 Davisville Ave., Toronto, ning iga esmaspäeval kell 18.00—19.00 Hamiltoni kiriklas, 3 Maplesside Ave., Hamilton, tel. 527-0410.

LAHKUS MEIE ARMAS ABIKA

EDG

Sa muutsid taeva oma pea kohal
kuid mitte oma hinge.

OOTAMATULT LAHKUS MEIE

EDG

ARMAST SUGULAST

EDG

Avaldame sügavat kaastunnet ANT

EDGAR VALT

surma p

EDGAR VALT

ma

ARMAST SUGULAST

EDGAR VALT

mälestava

ARMAST

EDGAR V

mälestava

LAHKUS MEIE ARMAS ABIKAASA, ISA JA VANAISA

EDGAR V. SAKS

sündinud 25. jaanuaril 1910
surnud 11. aprillil 1984

mälestavad

abikaasa HILDA
poeg ANTS perekonnaga
tütar MARIS perekonnaga

Sa muutsid taeva oma pea kohal,
kuid mitte oma hinge.

OOTAMATULT LAHKUS MEIE KAUAAEGNE SÕBER

EDGAR V. SAKS

leinavad

META OSS
HILDA ja PAUL JÄNES

ARMAST SUGULAST

EDGAR VALTER SAKS'a

mälestavad kurbuses

HELMI TAMME
KADRI ja NEAL SANDY

Avaldame sügavat kaastunnet ANTSULE perega isa ja vanaisa

EDGAR VALTER SAKS'a

surma puhul

SIRJE
ENN
SANNU
LEIKI
INDREK

OOTAMATULT LAHKUS MEIE HEA SÕBER

EDGAR V. SAKS

mälestavad kurbuses

EMIL ja ALICE KUHI
ALFRED ja ERIKA KURLENTS
MARTIN ja KERSTI PUHVEL
MARIA SOOSAAR
ADAM ja MARIA UNUCKA

EDGAR VALTER SAKS'a

mälestab leinas

VAIKE NORGAN

ARMAST VILISTLAST

EDGAR V. SAKS'a

sünd. 25. jaanuaril 1910 Tartus
surn. 11. aprillil 1984 Montrealis

mälestab leinas

KORPORATSIOON VIRONIA

ARMAST SUGULAST

EDGAR VALTER SAKS'a

mälestavad leinas

VAIKE, AVO ja MADLI

KORPORATSIOON VIRONIA VILISTLAST

EDGAR V. SAKS'a

mälestab leinas

EESTI KORPORATSIOONIDE LIIT

ARMAST

EDGAR V. SAKS'a

mälestavad kurbuses

VEERA ja FEDJA KANGER

ARMAST VILISTLAST

HERMAN MARCUS't

sündinud 18. novembril 1909 Eestis
surnud 8. märtsil 1984 Nyköpingis, Rootsis

mälestab leinas

KORPORATSIOON VIRONIA

MÄLESTAME KURBUSES HEAD JA SÕBRALIKKU, KUNAGIST TÖÖKAASLAST

OSKAR PÕLD'u

Raudteelased

ARTUR ALE perekonnaga
KUSTAV HEINLOO abikaasaga
HELMUT HIIUVÄIN
EDGAR LEES perekonnaga
JOHANNES LEES
JOHANNES KLAAS perekonnaga
KUSTAV KÜNG perekonnaga
MART MÜRK perekonnaga
AUGUST NURM perekonnaga
MART SOOSTAR perekonnaga

R. S. KANE Ltd.
MATUSEMAJA
4812 Yonge Str.
(Sheppardi lähedal)
Willowdale
221-1159

TÖÖPAKKUMISED

OTSIN
LAPSEHOIDJAT
10-kuulisele tüdrukule, 3 päeva nädalas. Avenue Rd. ja Eglintoni rajoonis. — Helistage 489-7189 peale kella 6.00 õ.

Leinateateid

Mari Ülper, sünd. Müür, end. Tartu Linnapanga ametniku Elmar Ülperi abikaasa, suri 11. märtsil Seabrooks, N. Jersey, USA. Ta oli 75-aastane.

Fridrich Taaler suri 22. veebr. Östersundis. Ta olis sünd. 31. jaan. 1911 Tammistul.

„MEIE ELU" asutas Eesti ühiskond ja selsab eesti ühiskonna teenistuses.

ARSTID

Leo Kann, D.C.
CHIROPRACTOR
Tel.: 489-0562
212 Dinnick Cr.
VASTUVÕTT KOKKULEPPEL

ROY TILL, B.Sc., D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
Bellamy North Chiropractic Centre
and Sport Injury Clinic
1085 Bellamy Rd. N., Suite 205
Scarborough, Ontario M1H 3C7
Tel: (416) 439-9542
Vastuvõtt kokkuleppel

MÜÜGID

KRUNT MÜÜA
100' x 150' ● Minonen Rd. Udora
Helistage (416) 284-3929
pärast kell 4 p.l.

MÜÜA
SUVILA KRUNT
Georgian Bay — Cresent Island
Helistada: 743-4435 igal ajal

ELEKTRIK
Igasugused elektritööd, parandused, uuendused, koodues või ettevõtetes.
HALLING
Tel. 762-9190
Lic. E1044

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad:

M. Wayne Hamilton
Funeral Direktor

733 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Hellstada tel. 489-8811 ● 489-8002

Külastage „MEIE ELU"
kus leiate
mitmesuguseid
sobivaid
kinkeesemeid

958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 466-0951
(Eesti Majas, II korral)

EHTEASJU
SKANDINAAVIA
KINKEESEMEID:
LINIKUID, SOHVAPATJU,
SAUNASEEPE ja TARBEID
KERAAMIKA-VAASE
HELIPLAATE
RAAMATUID (ka lastele)

Meie Elu

ÜKSIKNUMBRID ON MÜÜGIL:

TORONTO
Poko's Meat Products äris ... 767 Mt. Pleasant Rd.
Rooneeme pagariäris ..... 484 Queen St. W.
„Meie Elu" talituses ..... 958 Broadview Ave.
Broadview Delicatessen .... 141 Danforth Ave.
The Finnish Place ..... 5463 Yonge St. Willowdale
THUNDER BAY
Finnish Book Store ..... 168 Algoma St.

Eestlaste ajaleht „MEIE ELU" levib üle kogu maailma, kus asub eestlasi. — Tellige ja lugege „MEIE ELU". — Nõudke „MEIE ELU" proovinumbreid.

„MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas 1 a. $40.00, 6 k. $22.00, 3 k. $15.50. USA-sse — 1 a. $44.00, 6 k. $25.00 3 k. $17.00. Ülemeremaadesse — 1 a. $48.00, 6 k. $26.00, 3 k. $19.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $28.50, 6 k. $14.25. Kiri- ja õhupostilisa USA-sse: 1 a. $30.80, 6 k. $15.40. Õhupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $58.00, 6 k. $29.00.

„MEIE ELU" TALITUS
958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada

TELLIMISKUPONG:

Palun saatke minule „MEIE ELU" ..... kuuks.

Tellimisraha siinjuures .....
(Tshekiga, panga rahakaardiga, posti rahakaardiga).

Nimi: .....

Postiaadress: .....

Kuupäev .....

.....
(Allkiri)

...LVES

...leinavad

ÕIE ja JÜRI
KRISTA ja HARRY

...t

...ad leinas

...LLEM ja SALME LOHUARU
...ETER ja MAI

...SELE UNELE
...A JOHANNA
...ILVES
...kurbuses
...GI
...ITA, TOOMAS ja ASKO KÜTTI

...LVES't
...gavas kurbuses
...ERT RAMMUL perekonnaga ja
...ULASED kodumaal

...ÕIELE ja perekonnale
...LVES'e
...uhul
„RAJALEIDJAD"

Eesti arst valvekorras

20., 21. 22. aprillil
dr. A. Rebane 461-6383
28. ja 29. aprillil
dr. M. Leesment ... 481-6834

EESTI VABAKOGUDUS TORONTOS
20 Thorncliffe Ave. Tel. 463-6223
Jutlustaja E. Saraoja
Kirik: 562 Jones Ave, Tel. 461-2077

Suur-Reedel, 20. aprillil kell 11.00 h. JUMALATEENISTUS, teenib jutlustaja E. Saraoja, laulab naiskoor. ÜSSANDA SURMA mälestamine.

Pühap., 22. aprillil kell 11.00 h. Ülestõusmispüha JUMALATEENISTUS, sisustab sõnas ja laulus koguduse naisring.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Lut. Kirik, Bloor & Indian Rd.
Õp. T. Nõmmik
501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2
Tel: 483-2478 ja 1-527-0410

Suurel-Neljapäeval, 19. aprillil kell 15.00 JUMALATEENISTUS Virginia United kirikus (Hwy 48 & Royal Beach Rd.).

Suurel-Reedel, 20. aprillil kell 17.00 JUMALATEENISTUS armulauaga Torontos. Samal ajal PÜHAPÄEVAKOOL.

Esimesel Ülestõusmise pühal, 22. aprillil kell 19.00 JUMALATEENISTUS Ehatares.

ÕPETAJA KÕNETUNNID: igal neljapäeval kell 18.00—19.30 omas kodus 501 Davisville Ave., Toronto, ning iga esmaspäeval kell 18.00—19.00 Hamiltoni kiriklas, 3 Maplesside Ave., Hamilton, tel. 527-0410.

EDGAR VALTER SAKS

IN MEMORIAM

Üht värviküllast ja nii mitmel alal tegutsenud head eestlast ei ole enam meie keskel. 11. aprillil asus ootamatult manala teedele Montrealis elunev Edgar Valter Saks — kirjanik, ajakirjanik, jurist, ajandusloolane ja majandustegelane. Sellesse loetelusse võiksime veel lisada: poliitik ja hea rahvuslane, kes laiemalt rahvusvaheliselt selgitanud Eesti saatust.

Sündinud 25. jaanuaril 1910 Tartus, kus noorelt lõpetas Hugo Treffneri gümnaasiumi humanitaarharu 1928.a. Varsti oli ta laiemalt tuttav, kirjastus „Looduse" romaani-võistlusel auhinnatuna oma romaaniga „Kodutu". See, 19-mne aastase nooruki saavutis oli sensatioon. Siit tiivustatuna järgnes õige pea romaan „Jaan Tamar" (1932), siis „Armuke" (1936) ning tähelepandav ajalooline „Hannibalirahvas" (1936, 2 tr. Stockholmis 1970). Hiljem on temalt veel mõned novellid pagulasaja algul („E. Loomingus") ning edasi kirjand. loomingut asendab publitsistika ja ajaloolised käsitlused:

Juba koolipõlves oli ta kooliajakirja toimetaja, üliõpilasena „Üliõpilaslehe" toimetaja ja peatoimetaja, samal ajal „Päevalehe" Tartu esindaja, kust siirdus „Vaba Sõna" toimetusliikmeks (1934-35). Ülikoolis, kuhu astus kohe peale gümnaasiumi lõpetamist 1928. aastal, muude ülesannete kõrval sai olla vaid vaheaegadega ja alles 1934. lõpetas ta ülikooli juristina. Pikenenud õpingud ja mitmesugune ajakirjanduslik tegevus aina oli kasuks tulnud ja noor jurist leidis rakendamist Kaubandus-Tööstuskoja suuröösturite sektsiooni ja Üleriikliku Tekstiiltöösturite Ühingu sekretärina (1936-39). Järgnev sakslaste-ümberasumine tingis Eesti majanduses mõndagi muudatust (mõnede ettevõtete hooldamist ja uute omanikele üleminekut). Siin oli noor jurist ja praktikaga Edgar Saks vajalik ja otsitud. Ta valitakse vineerivabriku A/S A.M. Luther asjaajadirektoriks ja juhatuse liikmeks, milist kohta täitis kuni nõukogude okupatsioonini. Vahepeal metsavend, määratakse E. omavalitsuse (resp. saksa okupatsioon) aastail endise kohale, ühtlasi ka Sindi Tekstiilmanufaktuuri juhatusse.

Siirdus koos perekonnaga veebruaris 1944. a. Soome. Seal tema oli ajakirja „E. Loomingu" väljaandja ja toimetajaid ning samuti sõdalaste „Võitleja" toimetajaid. Muutused Soome poliitikas ei pakkunud eestlastele enam kindlustunnet ning Saksa perekond on juba hilissuvel 1944 Rootsis. Seal on eestlas-põgenikke juba ees ja neid saabub üha. On vaja sidepidajat — oma ajalehte. E. Saks vilunud lehemehena ja sulemehena, väljaandjana ja toimetajana paneb käiku esimese nädalalehe „Väis-Eesti" Peagi selgus, et Rootsigi nõukogude läheduse ja Rootsi valitsuse Eesti annekteerimist tunnustatuna, ei paku julgeolekut. E. saadiku heakskiitmisel võtab Saks ette reisi Montreali ja Ottawasse läbirääkimisteks Rootsi eestlaste Kanadasse emigreerumise osas. Ta missioonil oli tulemusi. Ja nii oli ta ise ka varsti siin Põhja-Kanada Eestlaste Koondise, Montreali koguduse, E. Liit Kanadas rajajate hulgas, The Can. Council for Free Europa president, Kanada eesti PEN klubi juhat. liikmena rahvusvahelistel PEN-i kongressidel, nõukogude sissetungimist tõrjudes sellesse rahvusvaheliselt tähtsa sulemeeste organisatsiooni. Fenno-ugri konverentsidel, E. välismaise kirjanike liidus ja ajakirjanike liidus on ta osalenud. Selle kõrval toimetanud prof. Jüri Uluots'a mälestusraamatu (1945), novelli antoloogia „Estland berätter" (1946), korp. Vironia 75-a. juubelialbumi. On avaldanud uurimistöid fenno-ugri ja antiikajaloost ja kirjutanud hulga artikleid eesti ajaloo ja kult. küsimuste ning poliitilistel teemadel. Ulatuslikumad tööd: „Eesti soost vasallkond", „Jüriöö mäss", „Aesti", „Estopa", „Commentaries on the Liber Census Daniae" ja enese geneoloogilise uurimuse „Saxi-Saxa-Sax-Saks. Nimikond ja suguselts. Geneoloogiline uurimus" (Montreal 1979).

Kadunu kuulus Korp! Vironiasse ja teda jäi leinama lähemaist kirjandus- ja muusikahuvidega abikaasa Hilda, poeg Ants ja tütar Maris Saar ning kuus lastelast-poissi. Pikalt ja tegevusrohkeilt ääremailt palju kaastöölisi ja sõpru. Puhka rahus armas sõber ja kolleeg „Päevalehe" päevist!

R. ANTIK

Tshiili ei anna välja endist SS ohvitseri

DETROIT (M.E.) — Lääne-Saksamaalt Tshiilisse sõitnud Beate Klarsfeld arreteeriti Santiagos, kui tema poolt juhitud 30-liikmeline grupp demonstreeris presidendi palee ees, nõudes 77-a. endist SS ohvitseri Walter Rauff'i väljaandmist. B. Klarsfeld koos kuue mehega viidi lähemasse politseijaoskonda, kust nad hiljem Rooma Katoliku Inimõiguste esindaja ja Lääne-Saksamaa konsulaadi vahendusel vabastati. Tshiili Ülemkohus lükkas tagasi 1963.a. Lääne-Saksamaa nõude W. Rauff'i väljaandmiseks põhjendusega, et see on 15-aasta aegumise piiri ületanud!

Ka S. Wiesenthali Keskus Los-Angelesis nõudis Reagani valitsuselt „tugevat ja otsest" survet avaldada Tshiili valitsusele W. Rauffi väljaandmiseks. Samuti on Rabi Schindler süüdistanud Vatikani, et Vatikan City on andnud poliitilist asüüli W. Rauffile 18-ne kuu jooksul pärast II maailmasõda, kust ta pääses Tshiilisse. Vatikani informatsiooni andja Romeo Panciroli on süüdistused tagasi lükkanud, nimetades neid „valeks"! Ameerika Juudi Organisatsioonide Keskus on esitanud nõude Paavst John-Paul II-le, et ta teeks korralduse eriuurimise alustamiseks ka võimalike teiste sarnaste „varjamiste" osas, kuid Vatikani teateil olla juba varem seda küsimust kaks preestrit uurinud, kuid tagajärjetult!

Nagu Juudi Telegraafiagentuur New Yorgist teatab, on sääl toimunud Tshiili lennuliini büroo ees Manhattanis demonstratsioon juudi sõjaveteranide poolt, et boikoteerida selle kaudu lendamist, kuni pole Walter Rauff'i välja antud. Esildis Iisraeli valitsuse poolt lükati tagasi varem.

Beate Klarsfeld on pärast Tshiili, Paraguai ja Argentiina külastamist andnud New Yorgis pressikonverentsi Ameerika Juudi Komitee büroos, kus olla kurtnud, et reis ei olnud tagajärjekas. Nimelt olla teatavasti Tshiili valitsus keeldunud kolonel W. Rauff'i väljaandmisest ja Paraguai võimud olla nõustunud dr. Josef Mengele väljaandmisega, kuid öelnud, „et kui meie suudame teda leida?" Argentiinas nähtavasti ta ei saanud kontakte jälitamistegevuseks. Klarsfeldide abielupaar väidab, et Klaus Barbie leidmine ja väljatoomine Prantsusmaale kohtuprotsessiks olla nende teene.

Sport

Vironia ja Amicitia võitsid squashi-turniiri

Eesti Korporatsioonide Liidu squashi-turniir peeti laupäeval, 14. aprillil Toronto Squashi akadeemia ruumes. Võistlused toimusid individuaalselt ja ka meeskondade vahel. Korp! „Rotalia", Korp! „Vironia" ja Korp! Frat. „Estica" võistlesid A ja B meeskondadega ja Korp! „Sakala" ja Eesti Üliõpilaste Selts A meeskondadega. Naisorganisatsioonidest võistlesid Korp! „Filial Patriae", Korp! „Indla" ja Korp! „Amicitia" A naiskondadega. Kogusummas oli võistlejaid 40, nendest 12 naist ja 28 meest. Võistlustel, mis kestsid 2 tundi, saavutati järgmisi tagajärgi:

MEHED

Meeskondade vahelise A klassi turniiri võitis Korp! „Vironia" koosseisus: Jaan Reitav, Toomas Trei, Tõnu Toome ja Allan Liik. Individuaalvõistluses, mis toimusid gruppide viisi, saavutasid esikohad: Gr. A-1 — Toomas Vanaselja, Sakala, A-2 Riivo Ilves, Sakala, A-3 Larry Later, Frat. Estica, ja A-4 Allan Liik, Vironia.

Meeskondade vahelise B klassi turniiri võitis Korp! „Vironia" koosseisus: Peeter Toome, Madis Virro, Toomas Koger ja Toomas Marley. Individuaalselt tulid esikohtadele: B-1 — Peeter Toome, Vironia, B-2 Madis Virro, Vironia, B-3 Indrek Kanne, Rotalia, ja B-4 — Toomas Marley.

NAISED

Naiskondade vahelise võistluse, mis toimus ainult A klassis, võitis Korp! „Amicitia" koosseisus: Maie Ilves, Aiki Saaremets, Linda Järve ja Liisa Teedla. Individuaal võitjateks tulid: Gr. A-1 — Maie Ilves, Amicitia, A-2 — Aiki Saaremets, Amicitia, A-3 — Maret Liik, Fil. Pat. ja A-4 — Anne Kungla, Filiae Patriae.

Auhindadeks olid võitjale meeskonnale rändauhind, selle liikmetele ja individuaalvõitjatele medalid. Võistlused sel aastal organiseeris Korp! „Rotalia" ja tegelikuks korraldajaks oli Mehis Vahtra, kes sooritas selle ülesande eeskujulikult. Pärast võistlusi toimus ühine koosviibimine tantsuga, kuhu oli kogunenud üle saja osavõtja.

H.R.

Squashi-turniiril võitjaks tulnud Korp! Amicitia naiskond. Vasakult — Linda Järve, Maie Ilves, Aiki Saaremets ja Liis Teedla. All — meeste A ja B klassi individuaalvõitjad. Vasakult, ees — Peeter Toome, Madis Virro, Indrek Kanne ja turniiri korraldaja Mehis Vahtra. Taga — Toomas Vanaselja, Riivo Ilves, Larry Later ja Toomas Marley. (Pildilt puudub Allan Liik). Fotod — H. Raigna

Squashi meistrivõistlused

Teised eestlaste squashi meistrivõistlused toimuvad laupäeval, 5. mail algusega kell 13.00 Toronto Ülikooli Scarborough College'i spordikeskuses.

Võistlused on ette nähtud meestele A, B ja C klassis ja naistele A ja B klassis. Kasutatakse ühemiinuse süsteemi ja lohutusvooru, kaks mängu kolmest. Rahvusvahelised reeglid on kehtivad ja mängitakse „pehme kollase" palliga.

Registreerimislehed on saadaval Jaan Laaniste'lt, Scarborough College Recreation Centre, 1265 Military Trail, West Hill, M1C 1A4. Telefon 284-3121. Registreerimine ainult kuni teisipäevani, 1. maini, kell 17.00. Hilisemaid sooviavaldusi kahjuks pole võimalik vastu võtta.

Korraldajad loodavad taas arvukat osavõttu, kuid vähemalt 4 mängijat igas kategoorias, et oleks võimalik meistritiitli väljakuulutamine. Karikad võitjaile antakse üle võistlusele järgneval seltskondlikul, koosviibimisel.

J.L.

JAAN PILL

lõpetas Toronto Ülikooli B.Ed. kraadiga. Varem lõpetanud Simon Fraser ülikooli filosoofia-teaduskonna, peaainega psühholoogia.

Akadeemiliselt kuulub Ü.S. Raimla'sse.

Vaba Olümpiaad Torontos 5. 6. 7. juulil

Eesti tippsportlasi üle maailma kutsutakse osa võtma

Enne Esto '84-dat toimub Torontos veel üks suurüritus. See on Vaba Olümpiaad (Free Olympiad), mis korraldatakse ukrainlaste, leedulaste, lätlaste ja eestlaste ühisel ettevõtmisel 5.-7. juulini Etobicoke's asuvas Olympiumi kompleksis ligi 12.000 dollarilise eelarvega.

I-ne Vaba Olümpiaad 1980. a. juulis äratas suurt tähelepanu Toronto ajakirjanduses. (Eesti ala korraldaja oli H. Jaaguste), T.V's, raadios jne. Esimene ikestatud rahvaste protesti-olümpiaad korraldati aga juba Nürnbergis, Saksamaal, 29. aug. 1948 paljude rahvuste osavõtul. 1962 juulis toimus hästiõnnestunud Balti Olümpiaad Jõekäärul E. Roodus'e eestvedamisel.

Nagu 1980 nii ka tänavuste V. Olümpiaadi organiseerijaiks on peamiselt ukrainlased oma suurema rahvahulga ja majanduspanusega. Eestlaste patrooniks on EKN. (Peakorraldajaks T. Romet). Seekordsed võistlusalad on jalgpall, tennis, hoki, ujumine, kergejõustik, võrkpall, korvpall ja laskmine. Iga rahvus saab välja panna 2 võistlejat igal alal ja ühe mees- või naiskonna. Eestlasi igalt maalt palutakse teatada oma sportlaste tulekust Esto '84-le, et ühtlasi osa võtta V. Olümpiaadi võistlustest mõni päev varem.

V. Olümpiaadi avamine toimub neljap., 5. juulil kl. 6 õhtul, millele järgnevad korvpall, jalgpalli ja hokimängud. Reedel, 6. juulil kl. 8 hom. kuni õhtuni toimub kergejõustik ja eelmise päeva võistluste finaalid. Laupäeval, 7. juulil toimub võrkpall, tennis, ujumine, laskmine, lõpetamata finaalid ja kergejõustik jätkub. Toimub mängude lõpetamine ja tantsupidu noortele.

Olümpiatuli viiakse ukrainlaste poolt peale võistlusi edasi Los Angeles'i Olümpiamängudele, kus see põleb terve Olümpiaadi aeg Toronto Vaba Olümpiaadi tervitusena.

Kõiki eesti sportlasi ja kohtunikke palutakse kohe endast teatada vastavate alade juhtidele, või EKN-u büroos. Auhindadeks on väärtuslikud V. Olümpiaadi medalid. Loodame, et ükski eesti sportlane ei jää eemale sellisest ainulaadsest spordiüritusest, olgu ta Kanadas, USA-s, Rootsis, Austraalias või mujal.

M.K.

ÕIGUSED OHVRI-TELE

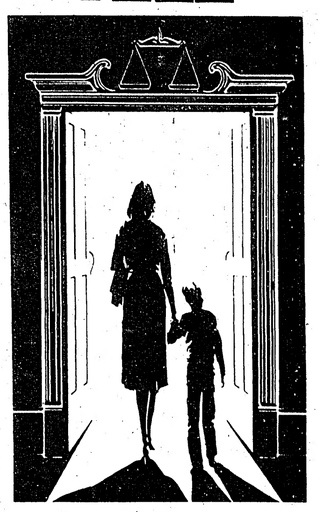

HOOLITSEME ÜHESKOOS

Ühiskonna kohtunädal Ontarios muudab teie vaateid, tahate hoolitseda ohvrite eest.

Kohtusüsteemi traditsiooniks on olla abiks seaduserikkujale, aga meie peame aru saama, et ka ohvritel on õigus ja vajadus.

Ohvrid ja nende perekonnad vajavad abi kriitilistel aegadel. Nad vajavad informatsiooni ja juhtnööre, kuidas kasutada kohtusüsteemi, samuti hoolitsust süüteole järgneval ajal.

Ontario valitsus on ettevõtnud mitmeid algatusi, et aidata ohvreid, aga sealjuures on väga tähtis isiklik ja ühiskondlik äraripuvus.

Ole asjast huvitatud. Võta osa ühiskonna kuritahtlikkuse ärahoidmise programmist. Võta ühendust kohaliku politsei või provintsi kohtuga ehk kirjuta: the Provincial Secretariat for Justice, Queen's Park, Toronto M7A 2A1.

Provincial Secretariat for Justice

Ontario

Gord Walker, Minister
William Davis, Premier

MÜÜA
LEHMASÕNNIKUT
Hea väetis aiamaale, põõsastele, kartulitele ja murule.
Tasuta kojutoomine.
Tel. 466-7366

Esto Mutual Fund Ltd.
10. aprillil 1984 aktsia hind
$11.26
145 King Street West, Suite 1900, Toronto M5H 3M1 – tel. 364-1131

Tellige oma külalistele, sugulastele ja sõpradele
ESTO '84 KIRJELDUSTEGA
Meie Elu
kaheks kuuks — 14. juunist kuni 16. augustini
$9.00
Vältige külalistele ajalehe järelesaatmise vaev.

TELLIMISKUPONG „MEIE ELU" TALITUSELE
958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

Palun saata kaks kuud ESTO '84 kirjeldustega „Meie Elu" hinnaga $9.00

Nimi .....

Aadress .....

.....

Tasun siinjuures $9.00

Kuupäev ..... Allkiri .....

KUHU MINNA?

- **Neljap., 19. apr. Peetri kirikus Kannatusaja kontsert algusega kl. 7.30 õ.**
- **Reedel, 20. apr. Baptisti kirikus „Suur-Reede helides" algusega kl. 4 p.l.**
- **Neljap., 26. apr. Aianduskiubi loeng — dr. Jaan Terasmäe „Alaska maastik ja taimestik" Eesti Majas algusega kl. 7.30 õ.**
- **Neljap., 26. apr. prof. E. Järvesoo loeng „Mis sünnib Kodumaa põllumajanduses" Tartu College'is, algusega kl. 7.30 õ.**
- **Püap., 29. apr. prof. E. Järvesoo loeng „Põllumajandus Tartu Ülikoolis 1806—1918" Tartu College'is algusega kl. 3 p.**
- **Pühap., 29. apr. Pensionäride Klubi Loterii Eesti Majas algusega kl. 12 p.**
- **Pühap., 29. apr. Hamiltoni Eesti Seltsi Segakoori „Lauluga kevadesse" First Place auditooriumis, 350 King St. E., Hamilton, algusega kl. 3 p.**
- **Laup., 12. mail T.E.R.R. „Kungla" Maiball Casa Lomas.**